

UNIVERZA V LJUBLJANI
FAKULTETA ZA POMORSTVO IN PROMET

DIPLOMSKA NALOGA

**RAZUMEVANJE POJMA LOGISTIKE
TERCIARNO IZOBRAŽENIH
LOGISTIČNIH DELAVCEV V
SLOVENSKI VOJSKI**

Anton Orač

Portorož, november 2013

UNIVERZA V LJUBLJANI
FAKULTETA ZA POMORSTVO IN PROMET

DIPLOMSKA NALOGA

Anton Orač

RAZUMEVANJE POJMA LOGISTIKE TERCIARNO IZOBRAŽENIH LOGISTIČNIH DELAVCEV V SLOVENSKI VOJSKI

Portorož, november 2013

UNIVERZA V LJUBLJANI
FAKULTETA ZA POMORSTVO IN PROMET

DIPLOMSKA NALOGA

RAZUMEVANJE POJMA LOGISTIKE TERCIARNO IZOBRAŽENIH LOGISTIČNIH DELAVCEV V SLOVENSKI VOJSKI

Mentor: doc. dr. Iztok Ostan

Študent: Anton Orač

Jezikovni pregled: Tadeja Pečkaj

Vpisna številka: 09992356

Študijski program: Tehnologija prometa (VSS)

Smer študija: splošni

Portorož, november 2013

Na podlagi 122. člena Pravil Fakultete *za pomorstvo in promet* Univerze v Ljubljani je Komisija za študijske zadeve na svoji 6. redni seji z dne 03.04.2013 sprejela naslednji

SKLEP

Študentu **Antonu Oraču** (1971) se dodeli tema diplomske naloge z naslovom

RAZUMEVANJE POJMA LOGISTIKE TERCIARNO IZOBRAŽENIH LOGISTIČNIH DELAVCEV V SLOVENSKI VOJSKI

Program: TP-VSS-SS (*izredni študij*)

Mentor za to diplomsko nalogo je doc. dr. Iztok Ostan.

Obrazložitev:

Rok za izdelavo diplomske naloge je šest mesecev od dneva prejema pisnega sklepa o potrditvi prijavljene teme diplomske naloge in mentorja (somentorja).

Če študent ne izdelava diplomske naloge v predvidenem roku, lahko na komisijo za študijske zadeve vloži prošnjo za podaljšanje roka za največ šest mesecev.

Študent mora z izdelavo diplomske naloge dokazati, da samostojno in s pomočjo literature ter mentorja zmore zgoščeno, sistematično in jezikovno brezhibno obdelati in prikazati pojave in zakonitosti ter že objavljene znanstvene in strokovne ugotovitve s področja problematike diplomske naloge.

Diplomska naloga mora biti izdelana v skladu z *Navodili za oblikovanje diplomskih, specialističnih, magistrskih in doktorskih del*, ki jih sprejme senat fakultete. V navodilu se upošteva specifičnost posameznih področij in kateder.

Študent pripravlja diplomsko nalogo pod vodstvom mentorja.

Študent mora dostaviti diplomsko delo skladno s poslovníkom zagovorov diplomskih nalog.

Pravni pouk: Zoper sklep ima kandidat pravico do ugovora v 8 dneh od vročitve na Senat UL FPP. Ugovor je treba vložiti v dveh izvodih. Šteje se, da je ugovor pravočasen, če je oddan na pošto priporočeno zadnji dan roka za ugovor.

doc. dr. Peter Vidmar
prodekan za študijske zadeve

Predgovor

V nalogi se soočam s pojmom logistika in ga skušam natančneje predstaviti. Na področju logistike obstaja široka paleta definicij in s pomočjo predlogov ter literature svojega mentorja sem jih uspel uvrstiti v tri skupine.

Zaposlen sem v Slovenski vojski, kjer se mnogi srečujemo z logistiko. Skozi raziskovalno delo sem preučil poznavanje logistike oseb s terciarno izobrazbo, ki delajo na področju logističnih služb Slovenske vojske (SV). Da bi to preveril, sem s pomočjo ankete zbral njihova mnenja in stališča. Anketirani razumejo pojem logistike, saj tudi delo, ki ga opravljajo, vsebuje logistiko.

Za strokovno pomoč se iskreno zahvaljujem mentorju, doc. dr. Iztoku Ostanu, saj mi je kot vodja raziskave omogočil, da sem lahko opravil anketo s terciarno izobraženimi logističnimi delavci v Slovenski vojski.

Hvala tudi pripadnikom Slovenske vojske, ki so mi pomagali pri zbiranju podatkov prek izpolnjevanja anketnih listov, ki sem jih obdelal in uporabil v svojemdiplomskem delu.

Zahvaljujem se tudi svoji družini za podporo in razumevanje, ki so mi ga nudili med pisanjem te naloge.

Kazalo

1	UVOD.....	1
1.1	OPREDELITEV PROBLEMA.....	1
1.2	OMEJITVE.....	2
1.3	CILJ IN NAMEN NALOGE.....	2
1.4	VSEBINA NALOGE.....	2
1.5	UPORABLJENE METODE.....	3
2	SPLOŠNO O LOGISTIKI IN POZICIONIRANJU.....	5
2.1	PREGLED DEFINICIJ LOGISTIKE.....	7
2.2	LOGISTIKA KOT AKTIVNOST PONUDNIKA.....	8
2.3	LOGISTIKA KOT POZICIONIRANJE.....	9
2.4	VOJAŠKA LOGISTIKA.....	11
2.4.1	Definicije iz vojaških doktrin in vojaških slovarjev.....	12
2.4.2	Zgodovina vojaške logistike.....	14
3	LOGISTIKA V SV.....	18
3.1	KRATKA ZGODOVINA LOGISTIKE SV.....	18
3.2	IZHODIŠČA ORGANIZIRANOSTI LOGISTIČNE PODPORE V SV.....	21
3.2.1	Naloge logistične podpore SV.....	24
3.2.2	Ravni logistične podpore SV.....	24
3.3	NALOGE IN RAZMEJITEV PRISTOJNOSTI LOGISTIČNE PODPORE SV.....	25
3.4	ENOTE ZA LOGISTIČNO PODPORO SV.....	26
3.4.1	Premestljive logistične enote.....	27
3.4.2	Nepremestljive logistične enote.....	28
3.5	FUNKCIONALNA PODROČJA LOGISTIČNE PODPORE SV.....	33
3.5.1	Oskrbovanje.....	33
3.5.2	Storitve.....	36
4	REZULTATI ANKETE.....	38
4.1	SPLOŠNO O ANKETI.....	38
4.1.1	Anketiranje.....	39
4.1.2	Vprašalnik.....	40
4.2	PRIMERJAVA REZULTATOV ANKETE.....	40
4.3	POZICIONIRANJE V NARAVI.....	42
4.3.1	Pozicioniranje v živi naravi.....	43
4.3.2	Pozicioniranje v neživi naravi.....	45
4.4	PROIZVODNJA DOBRIN.....	46
4.4.1	Priprava hrane.....	46
4.4.2	Logistični in nelogistični poklici.....	48

4.5	POTROŠNJA DOBRIN	51
4.6	POZICIONIRANJE TVARNIH PREDMETOV	54
4.7	POZICIONIRANJE ENERGIJE	56
4.8	POZICIONIRANJE INFORMACIJ	57
5	ZAKLJUČEK	60
	VIRI IN LITERATURA.....	62
	PRILOGA – ANKETNI VPRAŠALNIK.....	65
	IZJAVA	68

Kazalo grafov

Graf 1.:	Primerjava anketiranih po spolu.....	41
Graf 2.:	Izobrazbena struktura anketiranih izobražencev	41
Graf 3.:	Delovni položaj anketiranih izobražencev	41
Graf 4.:	Delovna doba anketiranih izobražencev	42
Graf 5.:	Primerjava odgovorov o potrošnji dobrin	47
Graf 6.:	Primerjava pozicioniranja subjektov	54
Graf 7.:	Primerjava pozicioniranja energije	56

Kazalo shem

Shema 1.:	Prikaz delitev sil SV glede na vlogo v bojnem delovanju.....	23
Shema 2.:	Prikaz delitev sil SV glede na sposobnost premeščanja.....	26
Shema 3.:	Sile za zagotovitev logistične podpore SV v motoriziranih bataljonih	27
Shema 4.:	Funkcionalna področja logistične podpore SV.....	33

Kazalo slik

Slika 1. : Povezava logistike z ostalimi vedami	5
Slika 2. : Vidiki opazovanja logistike.....	6
Slika 3. : Ravni vojne in logistike.....	17
Slika 4. : Hierarhija dokumentov v SV	22
Slika 5. : Lokacije enot vojašnic/objektov.....	31

Kazalo tabel

Tabela 1. :Ravni logistične podpore SV	25
Tabela 2. :Štabni organi po ravneh.....	26
Tabela 3. :Pet razredov oskrbe z blagom v SV.....	34
Tabela 4. :Odgovori izobražencev o pozicioniranju z vidika postavljanja ciljev.....	43
Tabela 5. :Odgovori študentov o pozicioniranju z vidika postavljanja ciljev	44
Tabela 6. :Odgovori izobražencev o pozicioniranju v neživi naravi.....	45
Tabela 7. :Odgovori študentov o pozicioniranju v neživi naravi	46
Tabela 8. :Prikaz rezultatov ankete na vprašanje o pripravi hrane.....	47
Tabela 9. :Razvrstitev fizičnih poklicev s stališča izobražencev.....	48
Tabela 10. :Razvrstitev fizičnih poklicev s stališča študentov	49
Tabela 11. :Delovna opravila s stališča izobražencev	50
Tabela 12. :Delovna opravila s stališča študentov.....	51
Tabela 13. :Odgovori izobražencev o potrošnji dobrin	52
Tabela 14. :Odgovori študentov o potrošnji dobrin.....	53
Tabela 15. :Pozicioniranje subjekta s stališča izobražencev	55
Tabela 16. :Pozicioniranje subjekta s stališča študentov	55
Tabela 17. :Pozicioniranje energije s stališča izobražencev	56
Tabela 18. :Pozicioniranje energije s stališča študentov	57
Tabela 19. :Pozicioniranje informacij s stališča izobražencev	58
Tabela 20. :Pozicioniranje informacij s stališča študentov.....	59

Povzetek

Diplomska naloga obravnava pojmovanje in razumevanje besede logistika med terciarnoizobraženimi logističnimi delavci v Slovenski vojski (v nadaljevanju SV) in primerjavo njihovega pojmovanja s pojmovanjem študentov logistike na Fakulteti za pomorstvo in promet ter Fakulteti za logistiko.

Prvi del naloge vsebuje pregled in različne vrste definicij logistike, ki jih vse lahko umestimo v eno od naslednjih treh skupin:

- logistika kot aktivnost ponudnika, ki se nanaša na transport in skladiščenje blaga, polproizvodov in surovin zanje, ne pa na njegovo proizvodnjo,
- logistika kot pozicioniranje nečesa in
- logistika kot podpora neki drugi dejavnosti (vojaška logistika).

V drugem delu naloge je opisana kratka zgodovina logistike SV, opis logističnih enot in njihovo delovanje.

V tretjem, zadnjem delu, je narejena analiza anket med zaposlenimi in študenti ter njihova primerjava. Anketa je bila opravljena v marcu 2013. Izpolnjenih je bilo 40 anket v različnih enotah SV.

Nato je bila narejena primerjava z raziskavo doc. dr. Ostana, ki je bila opravljena na vzorcu 187 anketirancev med študenti Fakultete za pomorstvo in promet ter Fakultete za logistiko oktobra 2010.

Anketa je pokazala zanimive ugotovitve, da anketirani ne gledajo na logistiko v skladu z vojaško definicijo, saj na proizvodnjo dobrin ne gledajo kot na logistiko. Logistiko povezujejo s pojmom pozicioniranja, večinoma le z dejavnostjo, ki jo izvaja ponudnik.

Ključne besede:

logistika, pozicioniranje, Slovenska vojska, vojaška logistika, terciarna izobrazba

Summary

The degree paper deals with perception and understanding of the logistics of the tertiary educated workers in the logistics field in The Slovenian Armed Forces and compares their understanding of the concept of logistics with the students at the Faculty of Maritime Studies and the Faculty of Transport and Logistics.

The first part of the paper contains a chronological overview of the different types of definitions of logistics, they can all be divided into one of three groups:

- logistics as the activity of the provider, based on the transportation and storage of goods, raw materials and semi-manufactured products to them, rather than its output,
- logistics and positioning of something and
- logistics as a support of another activity (military logistics).

The second part of this degree paper describes the short history of The Slovenian Armed Forces logistics, their logistic units and a description of their activities.

In the third, last part, surveys among employees and students are analyzed and there is a comparison of them. The survey was conducted in March 2013. It was completed by 40 respondents from different units of The Slovenian Armed Forces.

Then the comparison with survey of Dr. Ostan was made, carried out on a sample of 187 respondents among students of the Faculty of Maritime Studies and Transport and the Faculty of Logistics, made in the October 2010.

The survey revealed some interesting findings; the respondents do not see the logistics in accordance with the military definition, since the production of goods is not seen as logistics.

Respondents associated logistics with the concept of positioning logistics, mostly to the activity carried out by the bidder.

Keywords:

Logistics, Positioning, The Slovenian Armed Forces, Military Logistics, Tertiary education

1 Uvod

Logistika v današnjem času pridobiva na pomenu, saj le z obvladovanjem logističnih procesov lahko uspešno funkcioniramo. Isto velja tudi za podjetja, združbe ali organizacije, ne glede na to, ali so tržno usmerjena ali pa gre za neprofitne dejavnosti.

Beseda logistika se v današnjem času uporablja skoraj v vseh aktivnostih, ki jih človek – človeško bitje izvaja: naj bo to nakupovanje v trgovskem središču konec tedna, ki je že praviloma družinski nedeljski izlet, odhod na smučanje sredi zimskih počitnic ali pa nestrpno pričakovanje poletnih počitnic in odhod na zasluženi letni dopust. Izkušnje pa govorijo, da je aktivnosti, ki so na prvi pogled čisto preproste in vsakdanje, treba bolj temeljito in analitično obdelati. Zato so v prvem delu tudi podrobneje razjasnjeni vsi pojmi in koncepti, da se ve, v kakšnem smislu so uporabljeni, in da se izognemo dilemi, da bi bile iste stvari razumljene na več načinov. Brez definicij se namreč ne ve, o kateri stvari je govora in kakšen pojav preučujemo. Prav tako je tudi z logistiko, ki jo lahko definiramo na več načinov; v literaturi je možno najti številne različne definicije tega pojma.

Rezultate ankete sem računalniško obdelal in primerjal z že zbranimi rezultati druge ankete, in sicer ankete, ki jo je med študenti opravil moj mentor, doc. dr. Iztok Ostan. Skušal sem ugotoviti podobnosti in razlike anketiranih pri razumevanju logistike, pozicioniranja in logističnih procesov.

Diplomsko delo sem napisal na podlagi strokovne literature in s pomočjo podatkov, zbranih iz opravljenih anket. Preveril sem postavljene hipoteze in izpeljal zaključke.

1.1 Opredelitev problema

Logistika je izraz, ki ima več pomenov in prav tako je v strokovni literaturi veliko definicij pojma logistika.

Ko pa se poglobimo v logistiko, se nam pojavi več vprašanj, kot npr.:

- Kaj naj zajema raziskovanjelogistike?
- Katera podjetja so logistična?
- Kdo so zaposleni v podjetjih, ki opravljajo delo logističnega delavca, in kdo ne opravlja logističnega dela?
- Kolikšen je v BDP-ju delež logističnih stroškov?

1.2 Omejitve

Pri delu sem se srečal z omejitvima:

- problem tajnosti in zaupnosti podatkov, na katerem sloni delovanje oboroženih sil. Normativni akti, ki so označeni s stopnjo tajnosti, so za javnost nedosegljivi in prav tako niso omenjeni v moji nalogi. Uporabljal sem le javno dostopna gradiva in vire.
- relativno majhen vzorec anketiranih. Zaradi majhnega vzorca sem izpeljal zaključke, ki morda ne bi v enaki meri veljali za večjo populacijo izobražencev Slovenske vojske, saj sem jih anketiral le manjši del.

1.3 Cilj in namen naloge

V nalogi sem s pomočjo ankete želel ugotoviti, kako na pojmovanje logistike gledajo izobraženci SV. Nato sem naredil primerjavo pojmovanja logistike med študenti in izobraženci, ki se ukvarjajo z logistiko v SV.

Skupna lastnost izobražencev SV, ki sem jih izbral za anketiranje, je, da delajo na področju logistike in da imajo terciarno izobrazbo, kar pomeni, da so si v procesih izobraževanja in z izkušnjami pridobili ogromno znanja. Anketa je bila torej opravljena med ljudmi, ki poznajo in obvladujejo logistiko.

1.4 Vsebina naloge

V svoji diplomski nalogi želim predstaviti naslednje teme:

- pregled definicij logistike,

- logistiko v SV in
- primerjavo rezultatov anket med študenti in zaposlenimi v SV.

Diplomsko delo je sestavljeno iz teoretičnega in empiričnega dela.

Teoretični del, ki je zajet v prvem sklopu naloge, zajema razne definicije in zgodovinske opredelitve pojma logistika. Ta predstavlja uvod in izhodišča v preučevani problem, ki se nanaša na razumevanje pojma logistike anketiranih, ki predstavlja izhodišča in ozadje raziskave problema. Vključuje tudi rezultate dosedanjih raziskav.

Empirična raziskava, ki sem jo opravil z anketiranjem, ni ponovitev že opravljenih raziskav, čeprav vključuje že preučeni vzorec raziskave, ki jo je med študenti opravil doc.dr. Ostan. Gre za nadgradnjo prejšnjih raziskav, ki razumevanje pojma logistike osvetljujejo še z drugih, različnih vidikov. Empirični del naloge temelji na osnovi obdelave podatkov, pridobljenih navzoru anketiranih. Nanaša se na ožje poslovno okolje, saj zajema anketirance iz ene same organizacije, iz SV.

Rezultati ankete, pridobljeni s kvantitativno obdelavo podatkov, so predstavljeni s tabelami in grafi ter opisani besedno.

1.5 Uporabljene metode

Pri raziskovanju, odkrivanju in sistematični obdelavi razumevanja pojma logistike sem uporabil naslednje metode:

- **metodo klasifikacije**, ki je najstarejša in najbolj enostavna znanstvena metoda za določanje točnega mesta (razvrščanje) nekega predmeta/pojma/sodbe/zaključka glede na nek celovit sistem. To metodo sem uporabil pri opredeljevanju logistike in pozicioniranja.
- **metodo deskripcije**, za to opisno metodo je značilno opisovanje pojavov. Služila mi je kot teoretično izhodišče za nadaljnjo raziskavo, saj sem jo uporabil v prvem sklopu, kjer opisujem logistiko, in drugem sklopu, kjer opisujem logistiko SV.

- **metodo abstrakcije in metodo konkretizacije:** pri abstrakciji gre za miselni postopek, s katerim poiščemo splošne značilnosti nekega pojava in zanemarimo podrobnosti. Konkretizacija je nasprotni miselni proces, kjer izpostavljam podrobnosti zaradi bolj jasne in konkretne razlage splošnega. To metodo sem uporabil v sklepih na osnovi obdelanih anket. Pri postavljenih zaključkih sem upošteval večinsko mnenje in poglede, na osnovi posameznih odgovorov specifičnega dela anketiranih pa sem še dodatno podprl razumevanje pojma logistike.
- **induktivno-deduktivno metodo,** za katero je značilno sklepanje od posameznega k splošnemu ali obratno. Induktivno pomeni, da iz praktičnih primerov sklepamo o teoriji in da opažanja posameznih primerov vodijo v splošne sklepe. Ta del metode sem uporabil, ko sem na osnovi rezultatov ankete naredil sklepe o razumevanju pojma logistike. To metodo sem uporabil v kombinaciji s **sintetično metodo**, kjer gre za združevanje pojmov v višje celote. S to metodo sem povezal že znane rezultate v novo vrednost.
- **anketiranje:** je posebna metoda zbiranja podatkov, s pomočjo katere pridemo do podatkov o stališčih in mnenjih anketirancev o raziskovalnem predmetu. Gre za spraševanje večje skupine ljudi, ki so izbrani po veljavnem vzorcu (velikost skupine, starost, izobrazba in spol). Je tudi najpogosteje uporabljena metoda v družbenih vedah. Za diplomsko nalogo sem pridobil podatke z anketiranjem terciarno izobraženih logističnih delavcev v SV.
- **komparacijo:** je metoda primerjave različnih mnenj in teorije s prakso. Ta metoda je bila uporabljena za primerjavo obstoječih podatkov študentov z novo pridobljenimi podatki terciarnih logističnih delavcev v SV.
- **kompilacijo:** je metoda združevanja, postopek prevzemanja tujih izsledkov raziskovalnega dela oziroma njihovih opazovanj, stališč, sklepov in spoznanj. To metodo sem uporabil pri navajanju stališč in različnih pogledov na logistiko.

2 Splošno o logistiki in pozicioniranju

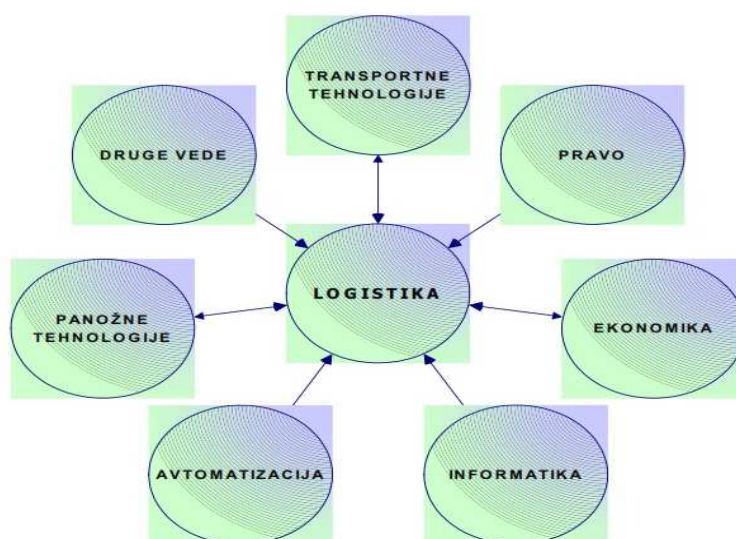
V tempoglavju so razloženi pojmi logistike, pozicioniranja, logističnih procesov in z njimi povezanih pojavov. Izkazalo se je namreč, da je definicij teh pojmov ogromno, zato lahko to področje vsak razume po svoje. Brez jasno postavljenih definicij torej ne gre. Le na ta način je namreč možno razložiti in kasneje na enoumen način razumeti vsebino te naloge.

Pri opredelitvi pojma "logistika" med znanstveniki ni enotno sprejete definicije, prav tako ni opredeljeno, kateri procesi so del nje. Namen postavljanja definicij je jasna in široko prepoznavna razumljivost pojma. Da je definicija dobra, mora biti (Ostan, 2010, str. 6):

- nedvoumna (če ima beseda več pomenov, mora biti iz definicije jasno razvidno, v katerem smislu jo uporabljamo),
- vseobsežna (biti mora primerna za vse posamezne primere pojava – brez izjeme),
- dovolj diskriminatorna (omogočiti mora, da ločimo stvari, ki so primeri nekega pojava, od tistih, ki to niso).

V nadaljevanju so navedene razne takšne definicije.

Do različnih definicij in razlag je verjetno prišlo, ker je logistika široka in mlada veda; v gospodarstvu je povezana z veliko drugimi področji. Strokovnjaki iz različnih področij imajo različne poglede na logistiko, posledica tega pa so različne definicije.

Vir: (Oblak, 1997, str. 33)

Slika 1: Povezava logistike z ostalimi vedami

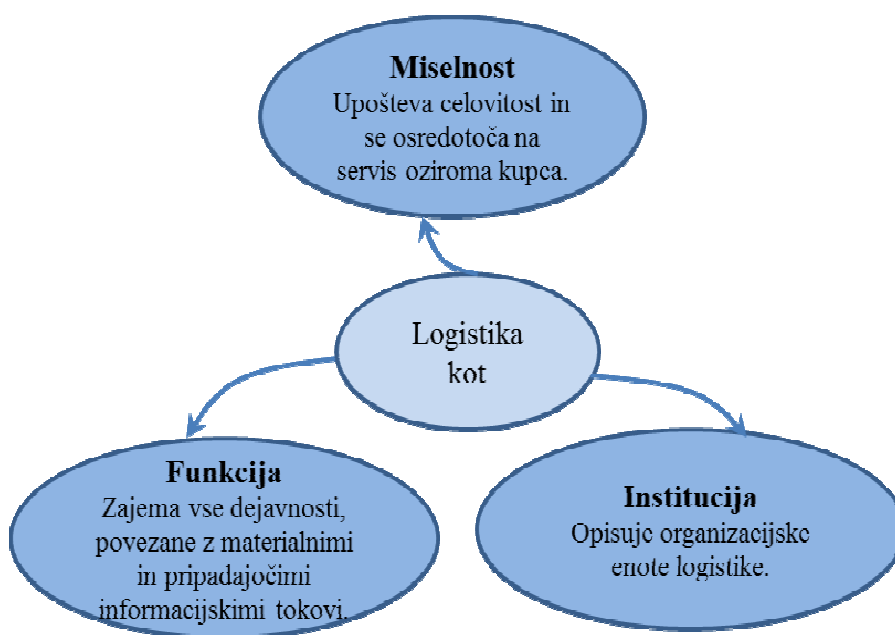
Slika številka 1 prikazuje povezavo logistike z ostalimi panogami v gospodarstvu, kot so: transportne tehnologije, pravo, ekonomika, informatika, avtomatizacija, panožne tehnologije, druge vede, kot na primer psihologija, sociologija itd.

Po J'u'nemnnueg (1989, str. 42 v Logožar, 2004) obstajata horizontalna in vertikalna struktura logistike.

Pri vertikalni sestavi razlikuje raven managementa, raven logistike in raven materialnega toka.

Horizontalno strukturo razčleni v skladu s sistemom klasičnih funkcijskih področij na nabavno, proizvodno, distribucijsko in razbremenilno logistiko.

Poleg teh strukturiranj je treba dodati, da je pri uporabi pojma logistika treba upoštevati tri vidike opazovanja, ki se med seboj dopolnjujejo. Logistiko je mogoče opazovati kot *miselnost*, *funkcijo* ali *institucijo*.

(Vir: prirejeno po Logožar, 2004)

Slika 2: Vidiki opazovanja logistike

2.1 Pregled definicij logistike

Od trenutka, ko se je pojavilo človeštvo, je moral človek obvladovati prostor in čas. O izvoru »besede« logistika obstaja več razlag. Najustreznejša razlaga, ki izhaja iz francoskega glagola »loger«, pomeni nastaniti (Šimenc, 2010, str. 15).

Izraz logistika se uporablja za vsaj dva različna pojavi: za praktično dejavnost in za znanost o praktičnih logističnih aktivnostih (Ostan, 2010).

Večino definicij logistike je možno razvrstiti v tri tipične skupine (Ostan, 2010, str 6.):

- **logistika kot aktivnosti ponudnika, ki se nanašajo na transport in skladiščenje blaga, polproizvodov in surovin zanje**, ne pa na njihovo proizvodnjo,
- **logistika kot pozicioniranje nečesa**; tudi definicij tega tipa je precej,
- **logistika kot podpora neki drugi dejavnosti**; po tej skupini definicij je logistika dejavnost, ki predstavlja podporo neki drugi dejavnosti. Ta je najbolj razširjena v jezikovnih leksikonih, po katerih so logistika »praktični ukrepi, ki so potrebni za to, da bi bilo uresničevanje načrta ali neke aktivnostiuspešno«.

V zvezi s ponudbo in potrošnjo dobrin je po definiciji NCPDM¹logistika omejena le na fazo ponudbe blaga. Opredeljena je kot »učinkovito premikanje končnih proizvodov od zaključka proizvodnega procesa do potrošnika in v nekaterih primerih vključuje premikanje surovin od njihovega vira ponudbe do začetka proizvodne linije« (Rushton, Oxley, Croucher, 2001:4). To ustreza prvi skupini definicije logistike po Ostanu.

Med drugo skupino definicij, ki logistiko pojmujejo kot pozicioniranje, je zelo znana in široko sprejeta definicija ILT², ki postavlja definicijo: »Logistika je pozicioniranje virov ob pravem času, na pravem mestu, s pravimi stroški in prave kakovosti« (Rushton, Oxley, Croucher, 2001:4).

Torej je del logistike tudi pozicioniranje, ki ga izvaja potrošnik.

V tej nalogi opisujem predvsem logistiko kot objektiven pojav, kar pomeni opis nekega realnega procesa.

---

¹US National Council of Physical Distribution Management - Državni svet za management fizične distribucije ZDA

²UK Institute of Logistics and Transportation - Inštitut za logistiko in transport Velike Britanije

2.2 Logistika kot aktivnost ponudnika

Tudi v raznih slovarjih in leksikonih je logistika najpogosteje omenjena kot aktivnost ponudnika in pogosto povezana s transportom in skladiščenjem blaga.

Logistika je definirana kot dejavnost, ki se ukvarja z upravljanjem toka materialov od virov do porabnikov (v podjetju ali tudi izven). Po takšni definiciji logistika tudi zajema vse procese v podjetju, kot so: materialno poslovanje, nabava, načrtovanje potreb in proizvodnje, načrtovanje in distribucija končnih izdelkov, planiranje, naročila, povpraševanje, prodajne storitve, skladiščenje, transport in ostalo.

Definicij s tega področja je ogromno, v nadaljevanju so navedene nekatere od njih.

Po definiciji, navedeni v Velikem splošnem leksikonu, je logistika teorija skladiščenja, področje znanosti o gospodarskih vedah, ki se ukvarja z najboljšim izkoriščanjem skladišč in njihovih naprav.

Logistiko pojmuje kot vedo in kot dejavnost, s katero obvladujemo fizične pretoke izdelkov, energije, informacij in živih bitij ter pri tem rešujemo probleme časovne in prostorske neenakomernosti med njihovim pridobivanjem, predelavo in porabo z medsebojno usklajenim upravljanjem, vodenjem in izvajanjem storitev zunanega, notranjega transporta, skladiščenja in pretovorih manipulacij v skladu z danimi potrebami (Oblak, 1997, str. 11).

Blanchard je definiral logistiko kot umetnost vodenja pretoka materiala in proizvodov od izvora do uporabnika. Logistični sistem po njegovi definiciji vključuje popoln pretok materiala, oddobave surovin do dostave končnega izdelka končnemu uporabniku (Logistika, 2012).

Združenje logističnih inženirjev naj bi po navedbah Blancharda definiralo logistiko kot umetnost in znanost vodenja, inženiringa in tehničnih aktivnosti, povezanih z zahtevami, dizajnom in preskrbo ter vzdrževanjem virov za podporo ciljem, planiranju in izvedbi (Logistika, 2012).

Poleg materialne logistike ta pojem zajema tudi logistiko oseb, kapitala in znanja (Logistika, 2012).

Za Bowersoxa je logistika proces strateškega upravljanja, gibanja in shranjevanja materialov, delov in končnih izdelkov od dobaviteljev prek proizvodnega podjetja do končnih kupcev (Logistika, 2012).

2.3 Logistika kot pozicioniranje

Po Ostanu (2010) je Slovenski izraz za »pozicioniranje« nečesa umeščanje v prostoru – premikanje nečesa ali pa ohranjanje nečesa na neki lokaciji ali na nekem mestu.

Gledano na najpreprostejši način bi torej logistiko lahko pojmovali kot vedo o fizičnem porazdeljevanju, ki vključuje cel niz aktivnosti, ki so potrebne zato, da je zagotovljena ustrezna porazdelitev raznih dobrin, vključno z informacijskimi tokovi.

V zvezi s pozicijo nekega predmeta logistika tako proučuje možnosti različne namestitve, ki prinaša boljše dostopnost tržišča in manjše stroške porazdeljevanja.

Logistika torej obsega fizično porazdelitev in upravljanje z dobrinami, v proizvodnji nečesa so to proizvodni materiali. Ves čas se spreminja, saj imajo nove oblike proizvodnje za posledico drugačne porazdelitve dobrin.

Logistiko lahko definiramo tudi kot proces, ki je sestavljen iz zaporedja dogodkov, ki se lahko ves čas spreminjajo. Vsak od teh dogodkov ima lahko veliko atributov oziroma lastnosti, od katerih sta najpomembnejša za opazovanje in proučevanje **kakovost in lega**. Obe od teh dveh lastnosti sta podvrženi nenehnemu spreminjanju skozi čas.

Kakovost so lastnosti objekta, ki jih poimenujemo kot vsebino in obliko pojava. Lastnost lege zajema samo razdaljo do drugih pojavov v prostoru in njegovo umeščenost v prostoru samem. Obe značilnosti se dogajata sočasno. Vsak pojav lahko v vsakem trenutku proučujemo z vidika njegove lege (Ostan, 2010, str. 9).

Ko opazujemo s prostorom povezan logistični proces, lahko opazujemo logistične storitve tudi s stališča dostopnosti, kar pomeni, da opazujemo, na katerem mestu se ti procesi izvajajo. Če na primer opazujemo transportno logistični servis, bi s tega stališča lahko

opazovali, na katerem mestu prihaja do predaje blaga med prodajalcem in kupcem. S tega stališča bi lahko ločili:

- notranji transport, kjer je najdostopnejša logistična storitev ročna dostava blaga, in
- zunanji transport, kjer je najdostopnejša logistična storitev prevoz s tovornjakom do skladišča ali celo v skladišče.

Lastnost »lega« je tista lastnost, ki opisuje umeščenost v prostoru. Vsak pojav lahko torej opazujemo tudi z vidika spremembe lokacije, lege ali pozicije.

V logistiki po definiciji premagujemo prostor ali premagujemo prostorske razdalje med odjemalci (dobavitelji, proizvajalci, kupci itd.). Aktivnosti so odvisne od prostora, ki ga moramo premagovati, in njegove konfiguracije.

V procesu živih bitij nastopajo: subjekt logistike, objekt procesa in tip dejavnosti.

Primer: opazovanje živali, ki se premika. To je na primer lahko lačna volkulja, ki se iz brloga odpravi iskat hrano zase in za svoje mladiče. Na začetku se ta žival nahaja v brlogu in miruje, njena lega se ne spreminja. Sčasoma, ko postane lačna, se odpravi po hrano in s tem spremeni svoj položaj oziroma lego. Na lovu za hrano se sreča z drugimi živalmi-plenilci, ki jo skušajo napasti, zato se premika še hitreje. V boju za hrano, za zagotovitev potomstva in preživetja samega pokaže vse svoje gibalne spretnosti, kar je ves čas povezano s spremembo prostora.

V tem procesu je subjekt volkulja, objekt pa je ulovljena hrana.

Drugi tak primer: opazovanja kupca, ki gre iz trgovine. Kupec se odpravi domov in na poti do doma ves čas spreminja svoj položaj. Ko pride domov in pospravi kupljeno blago, se zadovoljno usede na najbližji stol. Od tu naprej in do naslednje aktivnosti kupec miruje in s tem ne spreminja položaja.

V tem procesu je subjekt kupec, objekt pa je kupljena hrana.

Že v uvodu tega poglavja sem zapisal, da mora biti za dobro definicijo značilna nedvoumnost, vseobsežnost in diskriminatornost. Za večino navedenih definicij s področja logistike to ne velja, saj definicije niso vseobsežne; večinoma so preozke, kar pomeni, da ne vključujejo vseh vrst logističnih dejavnosti, ki jih sodobna logistična znanost preučuje.

Tako naprimer splošno znana definicija NCPDM ne govori o premikanju, ki ga izvaja potrošnik, saj omejuje logistiko le na dejavnost, ki jo izvaja ponudnik. Ker ne govori o

pozicioniranju potrošnikov, bi lahko rekli, da je ta definicija primerna le kot logistika ponudnikov in da je kot definicija preozka.

Do sedaj navedene definicije logistike niso vključevale dejavnosti, kot je na primer premikanje. Definicije so v glavnem zajemale le logistiko, ki jo izvaja ponudnik. Z dodatno navedenimi definicijami torej lahko opredelimo tudi dejavnosti, ki so povezane s premikanjem in jih izvaja potrošnik, saj je to prav tako del logistike.

Primer veje logistike, ki take dejavnosti obravnava, se imenuje »City logistics« in se ukvarja s premikanjem v mestnem območju.

ILT-definicija logistike je bolj splošna kot definicija NCPDM, saj logistiko obravnava tudi s stališča pozicioniranja. Kljub vsemu pa je tudi ta definicija preveč omejujoča, saj se nanaša le na optimalno opravljene aktivnosti, zajema le tiste dejavnosti, ki so povezane z umeščanjem v prostoru in so optimalne. Iz prakse pa vemo, da logistika obsega tudi dejavnosti, ki so povezane s prostorom in niso optimalne, v resničnem svetu se namreč lahko zgodijo vse vrstenevšečnosti, naprimer: izgubljeni tovor, zamude v prometu, slabo opravljene storitve, pomanjkljivo opravljen servis itd. Tudi taki dogodki so del logistike, čeprav zadeve niso bile optimalno izvedene.

Torej, tudi ILT-definicija logistike, ki je bolj splošna od definicije NCPDM, je še vedno omejujoča.

2.4 Vojaška logistika

Vojaško pojmovanje logistike je po Ostanu tretja skupina definicij logistike, po kateri je logistika podpora neki drugi dejavnosti. To pojmovanje logistike je zgodovinsko najstarejše in je še prevladujoče v vojaški logistični doktrini, po kateri so logistične aktivnosti tudi priprava hrane, čiščenje, likanje obleke in podobno. Vojaška logistika je vse, kar je podpora. Aktivnosti niso omejene le na premikanje, »pozicioniranje«, pač pa so logistične tudi aktivnosti, ki se nanašajo na proizvodnjo. Ta definicija je v nasprotju z definicijo NCPDM.

Logistiko so kot del vojaške vede omenjali že pred nekaj sto leti.

Vojaška veda je pomen izraza »logistika« razširila ne samo na nastanitev vojske, temveč tudi na oskrbovanje vojske s hrano, obleko, orožjem strelivom itd. (Logožar, 2004).

Vsak pripadnik oboroženih sil, od navadnega vojaka pa do visokega častnika, uporablja termin logistika. In tukaj že nastopi vprašanje, ki je terminološke vsebinske narave: ali je mogoče združiti vse aktivnosti na vseh ravneh organiziranja in delovanja oboroženih sil terkdaj imenovati termin logistika, kdaj paoskrba?

Oskrba predstavlja predvsem nekatere dejavnosti, ki jih združuje logistični sistem oziroma logistika. Beseda logistika, kot tudi vsebina, ki jo predstavlja organiziran sistem različnih dejavnosti, sta nerazdružljivo vezani na oblikovanje države, državne birokracije in vojaškega sistema (Prebilič, 2006, str. 17).

Kot ugotavljaPrebilič(2006), se današnje opredelitve vojaške logistike večinoma nanašajo na določanje obsega pojma in manj na njegov pomen ter vsebino. Ali lahko primerjamo vsebinsko delo visokega častnika z delom navadnega vojaka ali so kakšne razlike?

Poraja se torej vprašanje, kaj je vojaška logistika. Vojaki 19. stoletja so to besedo uporabljali za opredelitev združevanja vseh vrst prevoza, oskrbovanje vojakov in preskrbo zalog. Z razvojem tega procesa se tudi večja pomen logistike, zato bi jo lahko opredelili, da je to seštevek vseh operacij, ki so potrebne za blago (materialno in nematerialno), da bo na razpolago ob pravem času in na pravem mestu. Logistika je torej dejavnost z dodatno vrednostjo in pokriva mnogo dimenzij.

Zaključimo lahko torej, v skladu z Ostanovo teorijo, da je vojaška logistika vse, kar je podpora neki temeljni dejavnosti. To je lahko vse od prevoza orožja in priprave hrane, do skrbi za obleko.

2.4.1 Definicije iz vojaških doktrin in vojaških slovarjev

Beseda logistika izhaja iz grškega jezika logos – *računanje*, angleško - logistics, francosko – logistique, nemško – logistik, *organizacija in materialne zagotovitve ter oskrbe oboroženih sil v miru in vojni* (Vojna enciklopedija, 1973, str. 118).

Logistika je veda, ki proučuje zakonitosti načrtovanja, organiziranja, usmerjanja in kontroliranja tokov materialnih sredstev, osebja in informacij ter učinkovito izvedbo aktivnosti (Doktrina vojaške logistike, 2008, str. 75).

V ameriški vojski izraz logistika (logistics) uporabljajo več kot sto let, z leti pa so ga postopoma sprejele tudi druge angleškogovoreče obrambne skupnosti in oborožene sile. Skozi zgodovino pa se je pomen besede prenesel na opremljanje, oskrbovanje in premikanje vojske, ki je včasih precej zapletena in kompleksna naloga ter izziv za marsikaterega logističnega delavca v vojaški organizaciji (Internationalmilitaryanddefenseencyclopedia, 1993, str. 1495).

V vojaških slovarjih pod izrazom logistika dobimo več pomenov, kot naprimer (Angleško-slovenski Terminološki slovar, 2006, str. 144):

Logistična ocena/logisticassessment/AAP6

A: Logistična podpora, ki je potrebna za podporo posameznim vojaškim operacijam na vojskovališču, v državi oziroma na območju bojevanja.

B: Dejanska in/ali morebitna logistična podpora, ki sta na voljo za izvajanje vojaških bojnih delovanj, bodisi v okviru vojskovališča, države ali območja bojevanja oziroma kjerkoli.

Logistična ocena/logisticassessment/AAP6

Ocena logistične podpore, ki je potrebna za izvedbo vojaških delovanj, pri čemer se primerjata dejanska in/ali potencialna logistična podpora na voljo za ta delovanja.

Logistična pomoč/logisticassistance/AAP6

Splošen izraz, s katerim označujemo vrste zagotovitve med vojaškimi poveljstvi in znotraj njih, tako v miru kot v vojni.

V Razlagalnem vojaškem slovarju pomen **logistika** slovar pojmuje kot **logistično enoto**.

Logistična enota

Enota, ki skrbi za oskrbovanje, premike in transport, vzdrževanje, zdravstveno oskrbo, vojaško infrastrukturo, finančna sredstva. Kot ugotavlja Žurman (2008): Logistična enota je enota, opremljena in izurjena za izvajanje podpore.

Logistična podpora

Dejavnost, ki se izvaja za zagotovitev sposobnosti za delovanje in ohranjanje vzdržljivosti sil za vse načine in vrste delovanj ter obsega, pridobivanje, skladiščenje, razdelitev, vzdrževanje in evakuacijo materialnih sredstev, premik moštva in sredstev, pridobivanje, vzdrževanje in upravljanje vojaške infrastrukture, zagotavljanje storitev in zdravstveno oskrbo (Razlagalni vojaški slovar, 2009, str. 42).

2.4.2 Zgodovina vojaške logistike

Prvi začetki uporabe pojma logistika so se pojavili v vojaškem izrazoslovju šele v 17. stoletju.

Na vojaško področje se je logistika dokončno umestila, ko je Ludvik XVI. vpeljal čin »Marechal de Logis«, ki je bil odgovoren za upravo taborov, nastanitev vojakov in premike enot (Eccles, 1959: v Prebilič, 2006, str. 29).

Prelomnico v perspektivi logistike je leta 1917 postavil takratni ameriški veteran več prekomorskih operacij – George C. Thrope, v znanstvenem vojaškem delu »Pure Logistic: The Science of War Preperation«. V njem logistiko definira kot znanost, pri čemer ga zanima zlasti njen aplikativni del, ki naj uporablja spoznanja »bazične« logistike. Njegova definicija logistiko že sistematično razčleni in postavi ob bok strategiji in taktiki kot tretjo vojaško veščino. Omenjeno vojaško delo tega avtorja štejemo za začetno točko formalnega razvoja logistične misli in prakse v obdobju klasične logistike (Šimenc, 2010).

Pomemben korak naprej je naredil Thrope; s tem, ko je široko definirano logistiko opredelil kot celoto, sestavljeno iz mnogih aktivnosti. Zavračanje ali neupoštevanje njene integralnosti ter relacij med njenimi deli bi prineslo nepotrebno delitev funkcionalnega področja. To bi privedlo do neuskklajenega planiranja, organiziranja in vodenja medsebojno odvisnih aktivnosti in končno tveganja poraza v bitki ali izgube vojne. Logistiko ustoliči kot samostojno vojaško vedo, ki povezuje številne dejavnosti, te pa se morajo usklajevati

in ne zamenjevati s taktičnimi ali strateškimi operacijami. Thrope je za področje predvidel nujnost izobraževanja in presojo taktičnih ter strateških nalog z logističnega vidika, za kar je podal obsežno fiktivno študijo primera mornariške vojaške operacije. Njegovo delo se z današnje perspektive kaže precej pred svojim časom in kot vizionarska oznanitev tistega, kar se po drugi svetovni vojni uporabi za civilne namene v gospodarstvu šele čez slabih štirideset let (Šimenc, 2010, str. 17).

Oblikovanje vojaških sistemov, generalštabov in množičnih armad v 19. in začetku 20. stoletja je še bolj izpostavilo pomen logistike. Industrijska revolucija je tudi na področju razvoja obrambnih sistemov omogočila hitrejši razvoj vojaške tehnike. Količine in raznovrstnost vojaškega materiala so nenehno naraščale.

Logistični sistemi skoraj vseh evropskih držav so se znašli na preizkušnji v prvi svetovni vojni. Poraba vojaškega materiala je preseгла vse izračune in pričakovanja vseh držav v spopadu. Vedno bolj je postajalo jasno, da bo logistika tista, ki bo v prihodnje soodločala o zmagovalcu.

Takšna predvidevanja vojaških teoretikov in analitikov (Clausewitz, Jomini, Schlieffena in številnih drugih) so se izkazala za pravilna v drugi svetovni vojni, ki jo lahko upravičeno označimo kot logistično vojno. Henry E. Eccles, ameriški admiral in eden izmed utemeljiteljev sodobne vojaške logistike, je logistiko definiral kot »most med nacionalnim gospodarstvom in oboroženimi silami« (Eccles, 1959, str. 17–18 v Podbregar, Bosotina, 2007, str. 58). Sodobno bojevanje po njegovem mnenju zahteva povezavo vojaškega in civilnega sistema. Gospodarstvo mora omogočati zadostne proizvodnje orožja in vojaškega materiala, saj oborožene sile to potrebujejo za uspešno vodenje spopadov. Ko je proizvodnja zagotovljena, je potreben še učinkovit logistični sistem, ki vojaški material posreduje do vojaških enot na bojišču. Logistika je eden od pomembnejših dejavnikov pri napotitvi vojaških sil na območje delovanja. Prav tako skrbi za zagotavljanje vzdržljivosti v času izvajanja poslanstva. Brez logistike ni uspešno izvedene vojaške operacije. Logistika mora torej zagotoviti ustrezno podporo v pravem času in na pravem mestu (Podbregar, Bosotina, 2007, str. 59).

Pravočasnost logistične podpore je težko doseči. To skušamo doseči tako, da variabilnost sistema zmanjšamo na minimum, in s tem povečamo njegovo zanesljivost in predvidljivost. To nam omogočajo informacije v približno realnem času, ki jih

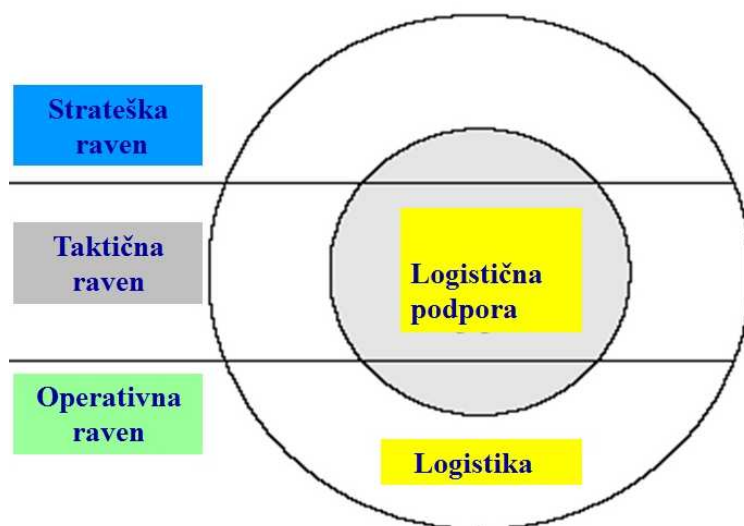
zagotavljamo s pomočjo sodobne informacijske tehnologije (Tuttle, 2005, str. 10 v Podbregar, Bosotina, 2007, str. 59). Le pravočasne in natančne informacije omogočajo logističnemu osebju vpogled v operativno sliko na bojišču ter preglednost zalog in morebitnih vrzeli v logističnem distribucijskem sistemu. To zmanjšuje časodživnosti na logistične zahteve vojaških enot oziroma omogoča celo predvidevanje njihovih logističnih potreb (Podbregar, Bosotina, 2007, str. 59).

Po drugi svetovni vojni so se začeli z vlogo in pomenom logistike v vojaškem sistemu načrtno in preiščeno ukvarjati tudi znanstveniki izven vojaških krogov. Pred tem je bila logistika zgolj področje vojaškega razumevanja in terminologije, zato se civilna sfera z njim ni aktivneje ukvarjala.

Z naraščajočim pomenom in obsegom vojaških sistemov ter demokratizacijo družbe se je logistiko kot vedo začelo natančneje proučevati. Številne logistične analize popadov druge svetovne vojne so izpostavile specifičen položaj modernega logističnega sistema (Prebilič, 2006, str. 20).

Povezanost med logistiko na vojaškem in civilnem področju se iz dneva v dan povečuje, saj velika večina oboroženih sil za optimizacijo in koncentracijo omejenih virov na vseh funkcionalnih področjih logistike uporablja storitve drugih organizacij.

Meja med uporabo svojih vojaških in zunanjih virov tako postaja zamegljena, največja skrb današnjih vojaških logističnih delavcev pa je zagotovitev najpomembnejših lastnih virov za temeljne naloge oboroženih sil, ki jih lahko opravljajo samo strokovno usposobljeni ter motivirani pripadniki vojske, zmožni delovanja v kriznem in vojnem okolju (Doktrina vojaške logistike, 2008, str. 13).

(Vir: prirejeno po Vojaška logistika, str. 12)

Slika 3: Ravni vojne in logistike

Slika prikazuje ravni vojne in logistike po logistični doktrini »marincev« OS ZDA (Marine Corps Doctrinal Publications (MCDP) 4: Logistics, 1997: 5).

Logistika in logistična podpora bojnemu delovanju se po tej doktrini razlikuje.

Logistika je definirana kot širši pojem, ki zajema vse aktivnosti, potrebne za premik in vzdrževanje sil. Je širši pojem in povezuje nacionalno gospodarstvo in taktično raven.

Podpora bojnemu delovanju pa naj bi bil ožji, sestavni del logistike. Opredeljena je tudi kot dejavnost, ki dejansko zagotavlja vojaški material in storitve taktičnim vojaškim enotam, je direktna logistična podpora taktičnim enotam na bojišču.

Vojaška doktrina je sistem vseh teorij z vojaškega področja. Doktrina razlikuje tri logistične ravni: strateško, operativno in taktično.

Podpora bojnemu delovanju se odvija v okviru taktičnega dela logistike, saj je večina vojaškega materiala in storitev, ki jih podpora zagotavlja, namenjena taktičnim vojaškim enotam.

Del taktične logistike se nahaja tudi na operativni in strateški logistični ravni, kot je na primer zdravstvena oskrba.

3 Logistika v SV

Logistika v SV se deli na:

- logistiko, ki se pojavlja kot posrednik med nacionalnim gospodarstvom in vojaškimi enotami. Pojavlja se na strateškem nivoju.
- logistično podporo, ki skrbi za neposredno podporo vojaških enot na bojišču. Pojavlja se na taktičnem nivoju.

V nadaljevanju tega poglavja je opisana organiziranost logističnih služb v SV. Predstavljena je s stališča:

- dokumentov in aktov, ki urejajo pravila delovanja,
- vloge v bojnem delovanju,
- nalog in stopnje odgovornosti in
- sposobnosti premeščanja.

Iz teh opisov organizacije logistike v SV je razvidno, da je v logistika organizirana v skladu s teorijo vojaške logistike (tretja skupina definicij logistike po Ostanu), saj so del logistike tudi službe, ki izvajajo le podporne storitve, kot so na primer skrb za oblačila, frizerske storitve, zdravstvena oskrba, vzreja vojaških psov itd. Vse te podporne službe so tudi organizirane glede na nivo oskrbe, ki ga nudijo, in sicer v pet razredov.

3.1 Kratka zgodovina logistike SV

Logistične dejavnosti SV so v samem začetku osamosvajanja republike Slovenije delovale najprej v okviru 30. razvojne skupine. Kasneje se je ta preimenovala v Specialno brigado Ministrstva za obrambo Republike Slovenije in se leta 1998 preimenovala v 1. brigado. Tako se imenuje še danes.

Logistična enota 30. razvojne skupine je bila le Republiški odred za oskrbo. Republiški odred za oskrbo je bil prvotno sestavljen iz le treh oddelkov, in sicer:

- Oddelek za zaledne sisteme,

- Oddelek za nastanitev in preskrbo in
- Oddelek za zdravstveno preskrbo.

Kasneje, leta 1991, se je formacija spremenila in Republiški odred za oskrbo je imel 5 vodov in en oddelek, in sicer:

- vod za TPV,
- intendantski vod,
- sanitetni vod,
- vod za nastanitev,
- vod za ureditev in vzdrževanje ter
- prometni oddelek.

Jeseni istega leta se je 30. razvojna skupina preimenovala v Specialno brigado Ministrstva za obrambo Republike Slovenije in je bila sestavljena iz treh bojnih odredov in Odreda za hitre intervencije. Logističnih enot v odredih ni bilo. Vsa logistika je bila zbrana v Zaledni enoti baze, ki je bila sestavljena iz intendantske enote in enote za vzdrževanje. Razen upravljanja z orožjem so vsa ostala logistična opravila takrat opravljali zunanji logistični delavci, kar je bilo v skladu s takratnimi pogledi na logistiko, ki ji niso pripisovali nobenega pomena.

Šele leta 1997, ko je bila narejena zadnja formacija specialne brigade Ministrstva za obrambo Republike Slovenije, je poveljstvo brigade imelo logistični del, in sicer je v brigadi deloval:

- častnik za logistiko,
- podčastnik za logistiko in
- zaledni vod.

Leta 1998 se je Specialna brigada Ministrstva za obrambo Republike Slovenije preimenovala v 1. brigado SV. Najprej je bila brigada sestavljena iz:

- dveh motoriziranih bataljonov,
- bataljona vojaške policije,
- inženirskega bataljona,
- odreda za hitro posredovanje in
- poveljniško logistične čete (imeli tudi vsi bataljoni).

Poveljniško-logistična četa 1. brigade SV je bila v letu 2000 sestavljena iz:

- izvidniškega voda,
- voda za zveze,
- sanitetnega voda in
- voda za oskrbo in vzdrževanje.

Leta 2002 se je logistična četa 1. brigade SV preoblikovala in bila sestavljena iz:

- voda za oskrbo
- voda za zveze in
- voda za vzdrževanje.

Leta 2004 so se dodali še vodi:

- poveljniški vod
- izvidniški vod in
- sanitetni vod.

Brigada je v letu 2004 v svoje poveljevanje dobila še 670. logistični bataljon, ki je nastal s prestrukturiranjem poveljniško-logističnega bataljona.

Kot je razvidno iz navedenih struktur in formacij, je Republika Slovenija pomenu logistike in logističnih enot v SV začela dajati večji pomen šele leta 1994, potem ko je bil sprejet zakon o obrambi. V tem zakonu se je Republika Slovenija opredelila, da se vključi v sistem NATO. Pred tem časom je bila doktrina logistike v teritorialni obrambi taka, kot da je logistika nepomembna in skoraj nepotrebna. Pred osamosvojitvijo Republike Slovenije pa je doktrina logistike temeljila na doktrini logistike v Jugoslovanski ljudski armadi.

Koncept preoblikovanja vojaške logistike iz leta 2003 že zajema in upošteva izhodišča in usmeritve Natovih³ konceptov in doktrin (ta zajema logistične postopke, načela, odgovornosti).

Logistična podpora v Zvezi Nato temelji predvsem na nacionalni logistiki in deloma na večnacionalni podpori. Nacionalna logistična podpora je skrb vsake »države pošiljateljice«,

---

³ NATO je okrajšava za Zvezo Nato (North Atlantic Treaty Organisation).

ki prispeva sile v Natove vodene operacije. Nalogo povezave med matično državo in nacionalno enoto, napoteno v Natovo vodeno operacijo, izvaja Nacionalni podporni element, ki se oblikuje namensko za posamezno operacijo posebej. Obseg in velikost takega elementa je organiziran tako, da lahko logistično podpira delovanje vseh enot neke države v operaciji.

Novi Natov logistični koncept spodbuja tudi večnacionalno logistiko, tak koncept ima naslednje prednosti:

- preglednost in racionalna uporaba logističnih virov,
- boljša koordinacija in
- sodelovanje ter odpravljanje logističnih pomanjkljivosti, ki jih imajo posamezne države.

Tako naj bi zagotovili učinkovito in ekonomično logistično podporo, ki jo poveljnik Natovih sil v vojaški operaciji nujno potrebuje za uresničitev poslanstva. Večnacionalno logistično podporo se izbere le takrat, ko naj bi bila cenejša in operativno uspešnejša.

Današnje logistične enote SV so del sil za zagotovitev delovanja in so namenjene zagotavljanju možnosti za delovanje in ohranjanje vzdržljivosti sil. V sile za zagotovitev delovanja poleg logističnih enot spadajo še enote za zračni transport, letalske in mornariške baze in zdravstvene enote.

Republika Slovenija leta 2004 postala članica Zveze Nato in Evropske unije. To je posledično pomenilo uvajanje nove organiziranosti in delovanja SV, upošteva tudi dotedanje spremembe v SV, ki je bila iz naborniške vojske preoblikovana v poklicno vojsko, dopolnjeno z obvezno in pogodbeno rezervo.

3.2 Izhodišča organiziranosti logistične podpore v SV

Slika številka 4 prikazuje strukturo in hierarhijo aktov, ki določajo in opredeljujejo načela, organiziranost, način delovanja in naloge logistične podpore (LOGP) SV. Položaj in vlogo SV ureja Vojaška doktrina, ki je bila sprejeta leta 2006. SV je s tem dokumentom pridobila temeljno doktrinarno podlago za uresničevanje svojega poslanstva. Opredeljuje in ureja

pomen sprememb v razumevanju položaja profesionalnega vojaka, ki izhaja iz bistveno spremenjene vloge SV, tako znotraj obrambnega sistema kot širše v celotni slovenski družbi. Uveljavlja obrambno strategijo Slovenije in vključuje strateški koncept zavezništva (Vojaška doktrina, 2006).

Načela, organiziranost, način delovanja in naloge logistične podpore v SV določajo:

(Vir: Doktrina vojaške logistike, 2008, str. 11)

Slika 4: Hierarhija dokumentov v SV

Doktrini vojaške logistike je podrejen akt »*Direktiva za logistično podporo*«. Pod okriljem tega akta je še »*Direktiva funkcijskih področij*«, v okviru tega pa so predpisi, imenovani »*Standardni operativni postopki*«.

Termin Standardni operativni postopek (angl. Standing Operating Procedures) se pojavlja v različnih kontekstih, kot tudi na različnih področjih, kot so zdravstvo, izobraževanje, industrija in navsezadnje tudi v vojski.

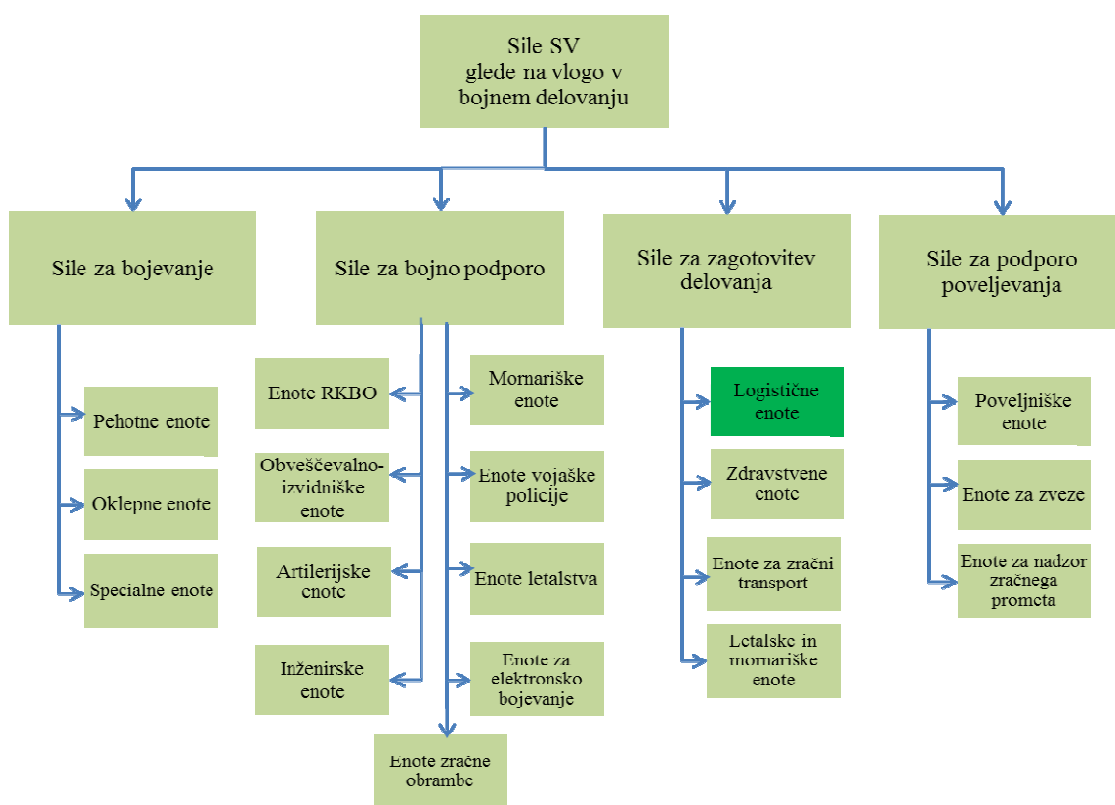
Standardni postopek delovanj je sestavljen iz niza navodil za spodbujanje uspešnosti, izboljšanje in izboljševanje organizacijskih rezultatov. Vsak dober sistem kakovosti temelji na standardnih operativnih postopkih.

Vojaška logistika mora zagotoviti materialna sredstva in storitve za potrebe izvajanja vojaških operacij. Doktrina vojaške logistike (Turman et al., 2008, str. 15) opredeljuje, da se vojaška logistika deli na proizvodno in uporabno logistiko.

Proizvodna logistika vključuje razvoj, tržne raziskave, nabavo, proizvodnjo in sprejem materialnih sredstev.

Uporabna logistika obsega dejavnosti, kot so: pridobivanje, skladiščenje, razdelitev, vzdrževanje in evakuacija materialnih sredstev, premik moštev in sredstev, pridobivanje, vzdrževanje in upravljanje vojaške infrastrukture, zagotavljanje storitev in zdravstvena oskrba. Izvaja se na šestih, medsebojno povezljivih in soodvisnih funkcionalnih področjih.

Glede na vlogo v bojnem delovanju se enote za logistično podporo SV uvrščajo med sile za zagotovitev delovanja, kjer je njihova glavna naloga zagotavljanje možnosti za delovanje in ohranjanje vzdržljivosti sil (Vojaška doktrina, 2006, str. 27).

(Vir: Vojaška doktrina, 2006, str. 27)

Shema 1: Prikaz delitev sil SV glede na vlogo v bojnem delovanju

Temeljno poslanstvo vojaške logistike je zagotavljanje materialnih sredstev in storitev, ki oboroženim silam omogočajo izvedbo vojaških operacij. Njen cilj je vzdrževati načrtovane zmogljivosti sil s pravočasno, popolno in neprekinjeno logistično podporo (Doktrina vojaške logistike, 2008, str. 14).

3.2.1 Naloge logistične podpore SV

Temeljne naloge logistične podpore so (Doktrina vojaške logistike, 2008, str. 17):

- oblikovanje, organiziranje in razvoj logističnih struktur ter logističnih funkcionalnih področij,
- pravočasno in kakovostno načrtovanje logistične podpore,
- optimalno izkoriščanje razpoložljivih kadrovskih, materialnih in finančnih virov ter skrb zanje,
- oskrbovanje poveljstev, enot ali posameznikov,
- premiki in transporti osebja ter materialnih sredstev,
- vzdrževanje in upravljanje materialnih sredstev,
- zdravstvena oskrba pripadnikov SV ali oboroženih sil držav zaveznic ter veterinarska oskrba,
- upravljanje vojaške infrastrukture in
- finančna zagotovitev delovanja SV doma in v tujini.

Zagotavljanje logistične podpore omogočajo (Doktrina vojaške logistike, 2008, str. 18-19):

- podrejene enote in zavodi SV na ozemlju Republike Slovenije,
- podrejene enote in zavodi SV v Mednarodnih operacijah, misijah ter
- zavezniškim enotam na ozemlju Republike Slovenije kot del podpore države gostiteljice.

3.2.2 Ravni logistične podpore SV

Enote in vrste logistične podpore SV ločimo po ravneh (Doktrina vojaške logistike, 2008, str. 21):

- strateška raven - odgovoren Generalštab SV,
- operativna raven - odgovorno Poveljstvo sil Slovenske vojske (po Doktrini vojaške logistike 2008 so obstajale tri ravni, po transformaciji SV leta 2013 je prišlo do združitve strateške in operativne ravni v enotno raven) in

- taktična raven - odgovorni ostalePodrejene enote in zavodi SV (področje delovanja bataljona, bataljonske bojne skupine ali brigade in brigadne bojne skupine).

Tabela 1:Ravni logistične podpore SV

<p><i>Strateška raven Generalštaba SV</i></p> <p><i>Združeni ravni po transformaciji SV 2013</i></p>	<p>kombinacija aktivnosti nacionalnih vojaških elementov in civilnih organizacij pri preskrbi vojske:</p> <ul style="list-style-type: none"> • mobilizacija na nacionalni ravni, • nacionalna nabava, • načrtovanje logističnih sil, • strateška mobilnost • strateško zagotavljanje logističnih sil in sredstev na območju delovanj.
<p><i>Operativna raven Poveljstva sil SV</i></p>	<p>vzpostavitev in vzdrževanje oskrbovalnih poti in podpora sil na območju delovanj:</p> <ul style="list-style-type: none"> • sprejem sil ter nadaljnji premik enot in osebja, • zagotavljanje infrastrukture, • distribucija in upravljanje z rezervami, • sklepanje pogodb in zagotavljanje storitev ter • nadzor prometa doma in/ali v tujini.
<p><i>Taktična raven Podrejenih enot in zavodov SV</i></p>	<p>Vzdržuje sposobnost enot za izvršitev naloge. Bistvene naloge:</p> <ul style="list-style-type: none"> • oskrbovanje • premiki in transport • vzdrževanje • zdravstvena oskrba • vojaška infrastruktura • finančna zagotovitev

(Vir: prirejeno po Doktrina vojaške logistike, 2008, str. 21)

3.3 Naloge in razmejitev pristojnosti logistične podpore SV

Vojaška logistika vključuje logistično načrtovanje in razvoj, štabne dejavnosti in postopke na logističnih funkcionalnih področjih ter logistično podporo delovanju vojaških sil (Doktrina vojaške logistike, 2008, str. 15).

Tabela 2:Štabni organi po ravneh

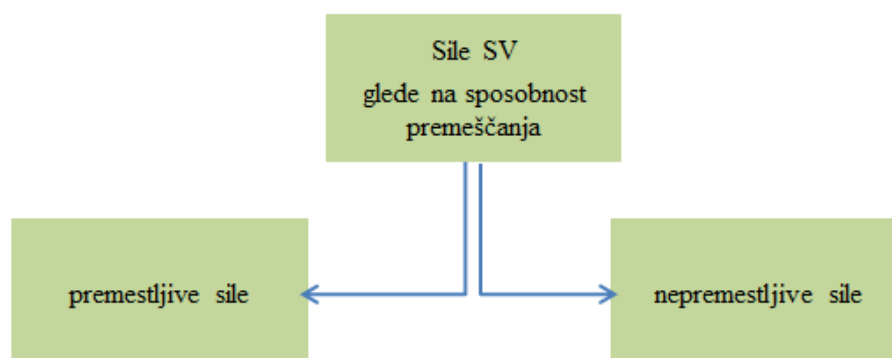
Strateška raven <i>Združeni ravni po transformaciji SV 2013</i>	Ministrstvo za obrambo Republike Slovenije Direktorat za logistiko Generalštab SV logistični organ J-4 (v katerega sestavi je tudi enota za opremljanje)
Operativna raven	G-4
Taktična raven	Poveljstva brigad in bataljonov S-4

(Vir: prirejeno po Doktrina vojaške logistike, 2008)

3.4 Enote za logistično podporo SV

Enote vojaške logistike, med katere sodijo tudi vojaško-zdravstvene enote, delimo na:

- **premestljive enote** vojaške logistike - ki so v sestavi premestljivih sil za bojevanje, sil za bojno podporo ali pa sosame organizirane za samostojno premestljivo delovanje v sklopu operacij,
- **nepremestljive (prostorske) enote** vojaške logistike - namenjene za logistično podporo SV na ozemlju Republike Slovenije, deli iz njihovih sestav pa se lahko uporabijo tudi za sodelovanje v operacijah s premestljivimi silami.

(Vir: Vojaška doktrina, 2006, str. 27)

Schema 2:Prikaz delitev sil SV glede na sposobnost premeščanja

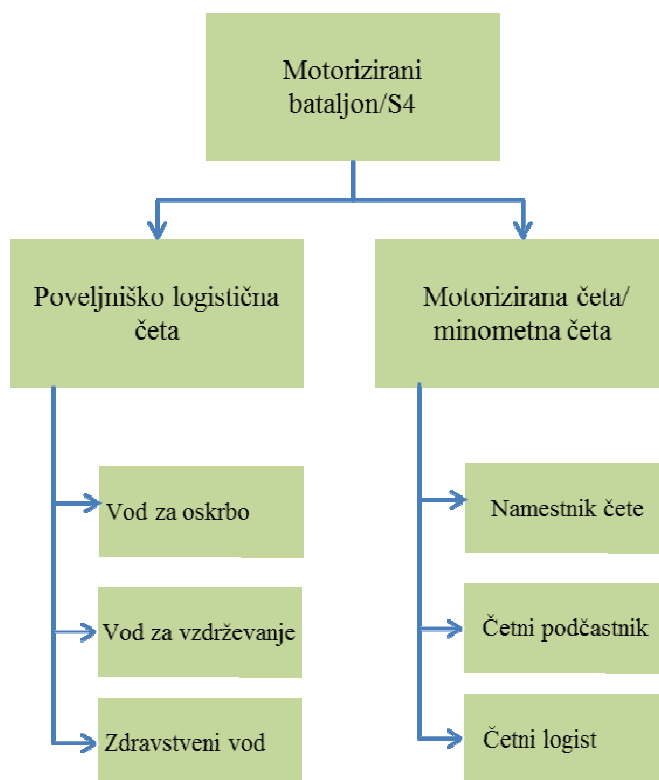
3.4.1 Premestljive logistične enote

Med premestljive logistične enote se uvrščajo:

- Poveljniško-logistični bataljon (670. POVLOGB),
- logistične enote/vodi v poveljno-logističnih četah v enotah nivoja bataljonov in
- namensko organizirane logistične enote za delovanje v mednarodnih operacijah in misijah v sestavi SV (nacionalni podporni elementi) ali zavezniških enot (mednarodne integrirane logistične enote).

3.4.1.1 Sile za zagotovitev logistične podpore SV v motoriziranih bataljoni

Bataljon je najnižja taktična enota v SV, ki ima v svojem organskem sestavu logistično enoto (enote). Za pravočasno organizacijo ter pravilno in učinkovito delovanje logistične podpore je odgovoren poveljnik bataljona.

(Vir: prirejen po predavanjih na štabnem tečaju, Valter Bosotina)

Shema 3: Sile za zagotovitev logistične podpore SV v motoriziranih bataljoni

Vod za oskrbo izvaja oskrbovanje enot bataljona. Ima naslednje oddelke:

- Oddelek za oskrbo s hrano (in vodo)/Kuharski oddelek,
- Oddelek za oskrbo z gorivi in mazivi,
- Oddelek za oskrbo s strelivom in MES.

Vod za vzdrževanje zagotavlja maksimalno število operativno sposobnih bojnih sistemov za delovanje na bojišču, v bataljonu ima naslednje oddelke:

- Oddelek za vzdrževanje oborožitve,
- Oddelek za vzdrževanje motornih vozil,
- Oddelek za vzdrževanje KIS.

Zdravstveni vod zagotavlja zdravstveno oskrbo bataljona, kot so:

- preventivno zdravstveno varstvo,
- kurativna zdravstvena oskrba in
- veterinarska oskrba.

Na bataljonskem nivoju se izvaja I. nivo zdravstvene oskrbe (ROLE 1), ki zagotavlja:

- prvo pomoč,
- triažo,
- oživljanje in
- stabilizacijo življenjskih funkcij.

3.4.2 Nepremestljive logistične enote

Logistična brigada je namenjena organiziranju, vodenju in nadziranju delovanja, usposabljanju, mobilizacijskim pripravam in izvajanju ukrepov pripravljenosti neposredno podrejenih poveljstev in enot, koordinaciji logistične zagotovitve delovanja sil SV in zavezništva ter sodelovanju z nosilci civilne obrambe in civilnovojaškega sodelovanja na celotnem ozemlju Republike Slovenije.

Del logistične brigade je tudi **Inženiring**, ki združuje skupino visoko izobraženih strokovnjakov s področij strojništva, elektronike, fizike in kemije. Inženirji razvijajo, nadgrajujejo, izboljšujejo in odpravljajo napake v različnih oborožitvenih sistemih, vozilih in elektronskih napravah ter izvajajo izobraževanja in strokovna usposabljanja za

pripadnike SV. Poleg tega uvajajo opremo SV v operativno uporabo, jo spremljajo in vzdržujejo.

V sestavi Logistične brigade so 157. logistični bataljon, 670. logistični bataljon, Vojaška zdravstvena enota, Enote vojašnic/objektov in Osrednje vadišče SV.

3.4.2.1 157. logistični bataljon

Ta bataljon je osrednja logistična enota SV, ki zaposluje strokovnjake različnih profilov in znanj, ki skrbijo za pravilno uporabo tehničnih sredstev, vzdrževanje, prevoze z vozili in avtobusi, skladiščenje in upravljanje s tehničnimi skladišči, oskrbo enot in poveljstev SV z vadbenimi in bojnimi sredstvi ter odkrivajo, odstranjujejo in uničujejo neeksplozirana ubojna sredstva in improvizirane elektronske naprave. Bataljon deluje na 24 lokacijah v državi.

Sestava:

- poveljstvo,
- poveljniško-logistični vod,
- enota za oskrbo,
- enota tehničnih skladišč,
- transportna četa,
- enota tehničnega vzdrževanja II. in III. stopnje,
- enota za intervencijsko vzdrževanje infrastrukture,
- enota za vzdrževanje streliva in
- vod za uničevanje neeksploziranih ubojnih sredstev.

3.4.2.2 670. logistični bataljon

670. bataljon je del kopenske vojske in je poveljniško-logistična sestava SV, izvaja logistično podporo poveljstvu brigade. Bataljon je nastanjen v Slovenski Bistrici, ustanovljen je bil marca 2004. Sestavljen je iz:

- poveljstva,
- poveljniško-logistične čete,
- 1. logistične četa (prednje),

- 3. logistične četa (zadnje),
- transportne čete,
- skupine za nadzorovanje premikovin
- učne skupine za promet.

Naloge bataljona so (povzeto po portalu Ministrstva za obrambo Republike Slovenije, SV struktura):

- vzpostavljanje in vzdrževanje zvez,
- izvidovanje,
- premiki enot in materialnih sredstev,
- oskrba s sredstvi I., II., III. in IV. razreda,
- vzdrževanje sredstev na II. stopnji,
- zdravstvena zagotovitev in
- vzdrževanje sredstev na II. stopnji.

3.4.2.3 Vojaška zdravstvena enota

Vojaška zdravstvena enota izvaja dejavnosti na področju humane in veterinarske zdravstvene oskrbe z izvajanjem ukrepov preventivne medicine in zdravstvenega poizvedovanja ter načrtovanja in nudenja nujne in specialistične medicinske pomoči, izvedbe usposabljanja, zagotavljanja oskrbe z zdravili, opremo in njihovega vzdrževanja, evakuacij ter vzreje in šolanja vojaških psov.

Sestava:

- poveljstvo,
- logistični vod,
- zdravstveni center (oddelek medicine dela, prometa in športa, oddelek za psihološko dejavnost, oddelek za laboratorijsko dejavnost),
- ROLE-1 (poveljstvo, 2 oddelka splošne in nujne medicinske pomoči, oddelek prve medicinske pomoči, oddelek za usposabljanje),
- ROLE-2 (poveljstvo, poveljniško-logistični vod, enota za urgentno in kirurško dejavnost, enota za medicinsko evakuacijo, enota za intenzivno nego in

hospitalizacijo, enota za triaži in predoperativno obravnavo, enota za diagnostiko in preventivo) in

- veterinarska enota (vodstvo, poveljniški oddelek, veterinarska ambulanta, epidemiološki center, enota za vzrejo in šolanje vojaških psov).

3.4.2.4 Enote vojašnic ali vojaških objektov

Na sliki 5 so prikazane lokacije enot vojašnic/objektov na področju Republike Slovenije. Trenutno imamo v SV 17 enot vojašnic/objektov.

(Vir: intranet Ministrstva za obrambo Republike Slovenije)

Slika 5: Lokacije enot vojašnic/objektov

Sestava enot vojašnic/objektov:

- poveljnik enot vojašnic/objektov,
- namestnik poveljnika enot vojašnic/objektov,
- podčastnik za kadre in celostno skrb za pripadnike,
- višji podčastnik vojašnice,
- višji vojaški uslužbenec za finance,
- višji podčastnik za splošno oskrbo in transport,
- podčastnik za zvezo in informatiko,

- podčastnik za organizacijsko-tehnične zadeve,
- poveljnik oddelka za oskrbo vojašnice in pripravo hrane,
- nižji vojaški uslužbenec za prehrano,
- poveljnik oddelka za splošno oskrbo in transport,
- vodja delavnice za upravljanje in vzdrževanje infrastrukture,
- skladiščnik V in
- skladiščni delavec II.

Enote vojašnic in vojaških objektov so logistične enote, ki upravljajo z vojaško infrastrukturo v vojašnicah in vojaških objektih. Vzdržujejo opremo in skrbijo za skladiščenje materialnih sredstev. Izvajajo varovanja vojašnic in objektov. Zagotavljajo oskrbo in storitve v vojašnicah in objektih. Izvajajo naloge s področja civilno vojaškega sodelovanja in naloge podpore države gostiteljice.

Logistična brigada SV zagotavlja logistično podporo poveljstvom in enotam SV v Republiki Slovenijiter v mednarodnih operacijah in misijah in nudi podporo države gostiteljice silam zavezništva na slovenskem ozemlju. Velik nabor nalog s področja izvajanja vojaške logistike na celotnem teritoriju Republike Slovenije, civilno-vojaškega sodelovanja, podpore države gostiteljice in sodelovanja z lokalnimi skupnostmi in nosilci civilne obrambe je bil do ukinitve v pristojnosti vojaških teritorialnih poveljstev, ki so delovala pod okriljem poveljstva za podporo SV.

S tako imenovano kadrovske konsolidacije SV v letu 2009 in preoblikovanjem poveljstev in zavodov SV je bila do konca leta 2009 izvedena ukinitve vseh šestih vojaških teritorialnih poveljstev. Večino nalog so po njihovi ukinitvi prevzele enote vojašnic, ki se nahajajo v skoraj vseh večjih pomembnejših vojaških kompleksih. Naloge so si porazdelile po ozemeljski pristojnosti glede na domicilno območje upravljanja in delovanja.

3.4.2.5 Osrednje vadišče SV

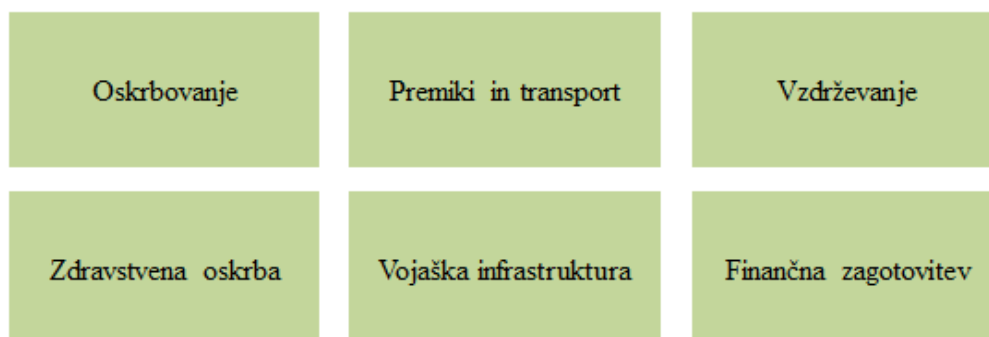
Osrednje vadišče SV je namenjeno vajam SV. Vaje potekajo na ozemlju in v zračnem prostoru, namen vaj je preizkusiti zmogljivosti poklicne vojske, preveriti pripravljenost deklariranih in odzivnih sil ter krepiti regionalno vlogo SV na področju načrtovanja in

izvajanja bojev. Z uporabo vadišča se zmanjšujejo stroški usposabljanja, ki bi se drugače izvajalo na poligonih izven Slovenije, kar bi v času zmanjševanja financ pomenilo dodatno proračunsko breme.

3.5 Funkcionalna področja logistične podpore SV

Osnovna organizacijska delitev uporabne logistike v SV je delitev na medsebojno povezljiva in soodvisna področja, glede na logistično-funkcionalne funkcije, ki jih enote opravljajo. Ta področja so predstavljena na shemi 4.

Funkcionalna področja sestavljajo posamezne dejavnosti, ki so sestavljene iz ukrepov in postopkov. V nadaljevanju so natančneje opisani le oskrbovanje in storitve, saj je prav ta del tisti del logistike SV, zaradi katerega organiziranost ustreza teoriji definicije vojaške logistike in se loči od ostalih dveh skupin definicij logistike po Ostanu.

(Vir: Doktrina vojaške logistike, 2008, str. 20)

Shema 4: Funkcionalna področja logistične podpore SV

3.5.1 Oskrbovanje

Oskrbovanje so dejavnosti, ukrepi in postopki, s katerimi z načrtno uporabo materialnih virov ter zalog pravočasno in neprekinjeno zagotavljamo materialna sredstva ter storitve, nujne za delovanje SV.

Oskrbovanje delimo na materialno oskrbovanje in storitve.

Materialno oskrbovanje vključuje:

- nabavo (načrten nakup ali pridobitev materiala in sredstev ter zagotovitev storitev),
- razdelitev ali distribucijo (načrtna porazdelitev ter organizirano razpošiljanje in razdeljevanje materialov in sredstev),
- skladiščenje (je sprejemanje in izdajanje, spravljanje blaga v skladišču oziroma hranjenje blaga v skladišču),
- ohranjanje zalog in rezerv (je vzdrževanje načrtovane količine materialov in sredstev, ki se hrani za uporabo v določenem časovnem obdobju oziroma za uporabo v kriznem ali vojnem delovanju) in
- izločitev (je začasna izločitev sredstva iz operativne uporabe ali trajna izločitev sredstva iz uporabe).

Storitev je načrtovano in naročeno delo, ki se opravi za naročnika, navadno za plačilo. Storitve so: gostinske, komunalne, obrtne, poštno, prevozniške, zdravstvene in intelektualne (Doktrina vojaške logistike, 2008).

Oskrba z blagom zajema: nabavo, distribucijo, skladiščenje, ohranjanje zalog in rezerv ter izločitev. V SV ločimo pet razredov oskrbe z blagom.

Tabela 3: Pet razredov oskrbe z blagom v SV

Razred	Sredstvo	Namen
I. razred oskrbe	potrošno blago	Zajema material in sredstva, ki se porabijo za zadovoljevanje potreb, ne glede na pogoje bivanja in delovanja.
II. razred oskrbe	orožje, vojaška in ostala oprema	Zajema material in sredstva, zajetav formacijah in kriterijih pripadanja, potrebna za zagotovitev delovanja.
III. razred oskrbe	goriva in maziva	Zajema goriva in maziva za vsenamene, kuriva in dodatke za goriva.
IV. razred oskrbe	blago, ki ni v ostalih razredih	Zajema material in sredstva, ki niso zajeta v formacijah, ter blago, ki ni zajeto v I., II., III. in V. razredu.
V. razred oskrbe	SiMES in rakete	Zajema vse vrste streliva, eksploziva, min, raket in kemičnih agensov.

(Vir: prirejeno po Doktrina vojaške logistike, 2008)

Oskrba mora biti organizirana tako, da je postavljen in vzpostavljen učinkovit ter neprekinjen pretok dopolnjevanja zalog v cilju, z namenom, da bi se izognili maksimalnim obremenitvam in nevarnostim izgub.

Organiziranost logistike v SV je opredeljena v Ukazu za organizacijo in izvajanje oskrbovanja v SV (dokument Poveljstvo sil Slovenske vojske, avgust 2004). Ta dokument določa navodila splošne narave, vrste, načine, postopke in posebnosti pri posameznem razredu oskrbovanja in spremljanju ter prav tako vodenje evidenc po razredih oskrbovanja.

V SV organiziramo oskrbo po treh metodah:

- »Push«,
- »Pull« in
- direktno.

»Push« metoda: oskrba poteka po načrtu uporabnika, na osnovi pričakovane porabe in neodvisno od njegove dejanske porabe in zalog.

»Pull« metoda: oskrba poteka po načrtu uporabnika, na podlagi njegovih zahtevkov.

Metoda direktno: oskrba poteka neposredno do končnega uporabnika. Metoda se izvaja in prilagodi uporabnikovim situacijam in v primerih izrednih zahtevkov za oskrbo.

Metode oskrbe se izvajajo na naslednje distribucijske načine:

- razdelitev na oskrbni točki (prevzem),
- distribucija do enot (dostava),

Pri distribucijskem načinu **razdelitve naoskrbni točki** enota prevzema blago na vnaprej določeni oskrbni točki. Za transport je odgovorna enota, ki prevzema blago.

Pri distribucijskem načinu **dostave** logistične enote dostavljajo blago neposredno do oskrbovanih enot. Za transport do enote je odgovorna logistična enota, ki izvaja oskrbo.

Za doseganje večje učinkovitosti oskrbe je možno tudi kombiniranje obeh distribucijskih načinov (Podbregar in Bosotina, 2007, str. 82-83).

3.5.2 Storitve

Storitve zajemajo pripravo hrane, oskrbo z vodo, kopanje, pranje, kemično čiščenje, zamenjavo in popravilo oblačil, obutve in osebne opreme, frizerske, gostinske, trgovske, poštno in komunalne storitve ter storitve v zvezi z mrtvimi pripadniki oboroženih sil. Storitve se zagotavljajo z lastnimi zmogljivostmi in prek zunanjih izvajalcev na podlagi sporazumov in pogodb. Nosilci organiziranja in zagotavljanja storitev v Republiki Sloveniji so poveljstva in enote SV.

Nosilec organiziranja in usklajevanja storitev za enote v tujini je nacionalni podporni element.

Nepremestljive sile praviloma s svojimi viri zagotavljajo pripravo hrane, oskrbo z vodo, pranje perila in poštno storitve. Kemično čiščenje, frizerske, komunalne, gostinske in trgovske storitve ter storitve v zvezi z mrtvimi pripadniki oboroženih sil se za premestljive sile zagotavljajo z pogodbami in s sporazumi.

Premestljive sile s svojimi viri zagotavljajo pripravo hrane, oskrbo z vodo, pranje perila in del poštnih storitev. Del dejavnosti pa tudi lahko opravijo prek sporazumov in pogodb.

Priprava hrane: priprava ter razdelitev toplih in suhih obrokov poteka v stacionarnih ali terenskih kuhinjah ter prek zunanjih izvajalcev. Stacionarne kuhinje so navadno v sestavi enot vojašnice.

Oskrba z vodo: priprava, testiranje in analiziranje vode, uporaba naprav za vodo ter skladiščenje in razdeljevanje vode. Poteka v logističnih enotah ali prek zunanjih izvajalcev.

Kopanje: poteka v logističnih enotah ali pri zunanjih izvajalcih.

Pranje in kemično čiščenje: pranje in kemično čiščenje oblačil ter druge osebne in skupne opreme potekata v logistični enotah ali prek zunanjih izvajalcev.

Zamenjava in popravilo oblačil, obutve in ostale osebne opreme: nadomestitev ali popravilo poškodovanih in izrabljenih oblačil, obutve ter druge osebne opreme. Poteka v centru za oskrbo z uniformami, intendantskih servisih ali prek zunanjih izvajalcev.

Frizerske storitve: striženje in britje opravljajo zunanji izvajalci.

Gostinske storitve: opravljajo jih zunanji izvajalci v okrepčevalnicah in klubih.

Trgovske storitve: v okviru vojaške trgovine ali pogodbenih izvajalcev.

Poštna storitve: opravljajo jih pogodbeni izvajalci.

Komunalne storitve: odvoz smeti, odpadnih vod, fekalij ter drugih okolju neprijaznih snovi in substanc poteka prek logističnih enot in zunanjih izvajalcev.

Storitve, povezane s preminulimi pripadniki oboroženih sil: opravljajo se skladno z veljavno zakonodajo v državi. Enote vojašnice sodelujejo in koordinirajo ukrepe za zagotovitev pokopov padlih pripadnikov SV, zavezniških in nasprotnikovih oboroženih sil, o čemer vodijo predpisano dokumentacijo in jo predajajo sodnim organom ter organizaciji RK. Za pokope v republiki Slovenijiso pristojna komunalna podjetja (Podbregar in Bosotina, 2007, str. 83-85).

4 Rezultati ankete

V tem poglavju bom predstavil rezultate ankete, ki sem jo opravil med izobraženci v SV, ki se ukvarjajo z logistiko, in primerjavo rezultatov dveh anket, in sicer:

- prvotne raziskave, ki jo je doc. dr. Ostan naredil med študenti prvega letnika Fakultete za pomorstvo in promet ter Fakultete za logistiko oktobra 2010. Študenti, ki so izpolnjevali anketo, do takrat še niso poslušali predavanj o logistiki.
- moje raziskave, ki je bila opravljena med terciarno izobraženimi logističnimi delavci, zaposlenimi v SV. Anketo sem opravil marca 2013.

Namen obeh raziskav je enak, in sicer pridobiti širše mnenje o razumevanju pojma logistike.

V anketi postavljam tri hipoteze, in sicer, da zaposleni v SV na področju logistike:

- Večinoma razumejo pojem logistike podobno kot anketirani študentje (kar naj bi prispevalo k večjemu soglasju v stroki, kaj je logistika).
- Logistiko razumejo v skladu z vojaško definicijo logistike.
- Logistiko razumejo tudi kot pozicioniranje materialnih objektov nasplošno.

4.1 Splošno o anketi

Anketa je posebna metoda zbiranja podatkov, s pomočjo katere lahko pridemo dopodatkov o stališčih in mnenjih ljudi, ki so nam izpolnili anketo. Anketa se najpogosteje uporablja v družbenih vedah. Smisel ankete ni samo postavljanje vprašanj in iskanje odgovorov nanje, ampak je postavljanje točno določenih vprašanj, določeni skupini in številu ljudi na točno določen način. Prav tako je pomembna ustrezna velikost vzorca, torej ljudi, ki smo jih anketirali.

Anketiranje je samo ena faza v raziskovalnem procesu. Zaradi tega je anketni vprašalnik možno oblikovati šele potem, ko imamo opredeljen problem, ki ga raziskujemo. V svoji nalogi raziskujem razumevanje pojma logistike.

Anketa nam omogoča, da pridemo do podatkov, ki sicer niso dostopni, na primer: mnenja anketiranih, njihova stališča in vrednote. Po drugi strani ima anketiranje tudi slabost, saj anketirani navadno niso enako izobraženi, anketo pa je tudi težko prilagoditi vsem vprašanim. V mojem primeru bi kot slabost pridobivanja informacij z anketo lahko omenil relativno majhno število anketirancev.

4.1.1 Anketiranje

Anketa, ki sem jo opravil, se nanaša na razumevanje pojma logistika. Anketiral sem pripadnike SV s terciarno izobrazbo, ki se ukvarjajo z logistiko. Avtor vprašalnika je moj mentor, doc. dr. Ostan.

Izraz »terciarna izobrazba« se nanaša na osebe, ki so končale visoko šolstvo ali višje strokovno izobraževanje. To izobrazbo so lahko dobile z:

- opravljenim dveletnim višješolskim strokovnim izobraževalnim programom (po zakonu o poklicnem in strokovnem izobraževanju),
- opravljenim triletnim visokošolskim strokovnim študijskim programom (po zakonu o visokem šolstvu),
- opravljenim štiri do šestletnim univerzitetnim programom (po zakonu o visokem šolstvu) ali
- opravljenim podiplomskim študijskim programom; specializacija, magisterij in doktorat znanosti.

Vabilu na anketo se je odzvalo 40 pripadnikov SV s terciarno izobrazbo, ki delajo po področju logistike.

Kljub temu, da anketa vsebuje tudi vprašanja, kot so spol, leta zaposlitve in stopnja izobrazbe zaposlenega, je anketa anonimna. Glede na to, da sama anketa ne vsebuje obširnega uvoda, sem vsem vprašanim podrobno razložil, kaj želim doseči z anketiranjem in zakaj se morajo potruditi pri pisanju iskrenih odgovorov. Podal sem jim tudi navodilo za izpolnjevanje, zagotovil sem jim anonimnost in se jim zahvalil za izpolnjeno anketo ter sodelovanje.

Vsa vprašanja v anketi so zaprtega tipa, kar pomeni, da so zraven vprašanj ponujeni tudi odgovori, anketirani pa samo izbere enega izmed njih. Prednosti tako zastavljenih vprašanj so, da ne zahtevajo večje poglobitve, so primernejša za večje število vprašanih in lahko postavimo več vprašanj v krajšem času. Rezultate takšnih vprašanj tudi je lažje obdelati.

4.1.2 Vprašalnik

Na vprašalniku anketiranih je bilo postavljeno večjo število vprašanj iz šestih vsebinsko različnih sklopov, kjer anketirane sprašujem:

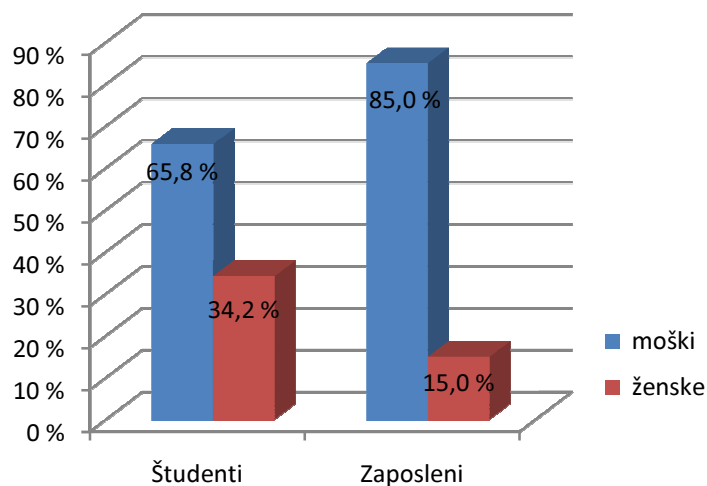
1. sklop: Ali je proizvodjanje dobrin logistika?
2. sklop: Kateri poklic je logističen?
3. sklop: Katera opravila so logistična?
4. sklop: Ali je potrošnja dobrin logistika?
5. sklop: Ali so posamezne aktivnosti subjekta v potrošnji dobrin logistika? in
6. sklop: Ali so aktivnosti premikanja v živi in neživi naravi logistične aktivnosti?

Rezultati vsakega posameznega sklopa so obravnavani, analizirani in opisani v nadaljevanju tega poglavja.

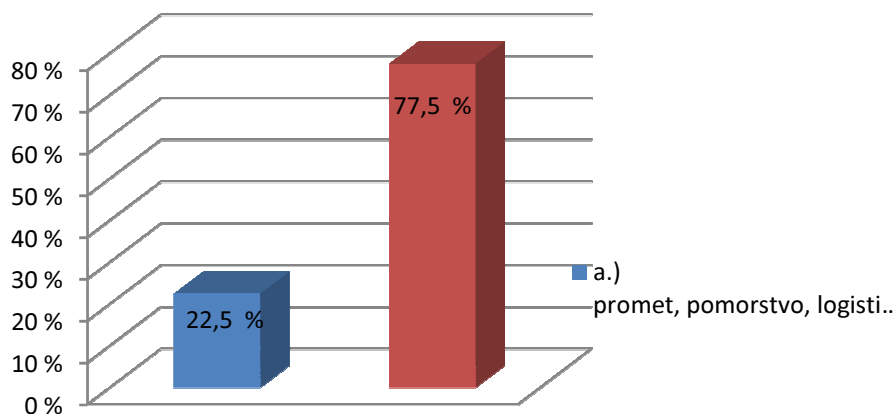
4.2 Primerjava rezultatov ankete

V raziskavo, ki sem jo opravil, je bilo vključenih 40 pripadnikov SV s terciarno izobrazbo. Od tega je bilo 34 moških in 6 žensk. Prometno, pomorsko ali logistično izobrazbo je imelo 9 oseb, ostalih 31 pa je imelo izobrazbo drugih smeri. Vodstveno delo je opravljalo 11 oseb, izvršilno delo pa ostalih 29 anketirancev. Povprečna delovna doba zaposlenih je bila 17,4 leta.

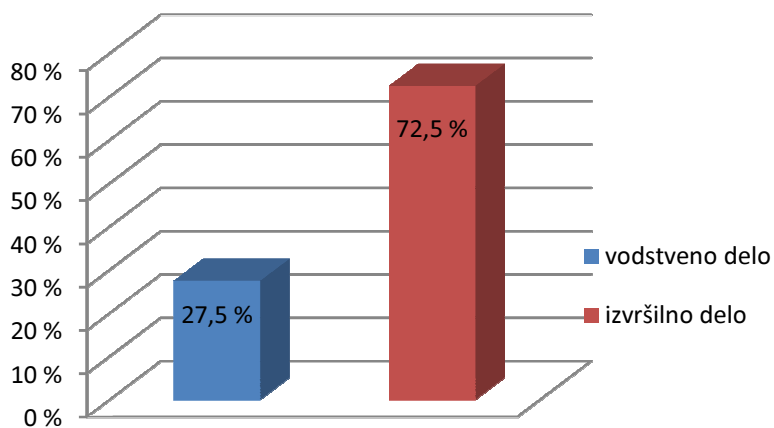
V raziskavo doc.dr. Ostana je bilo vključenih 187 študentov. Študente in zaposlene lahko med seboj primerjamo po spolih, ne moremo pa jih primerjati po izobrazbi, vrsti dela in delovni dobi.

Graf 1: Primerjava anketiranih po spolu

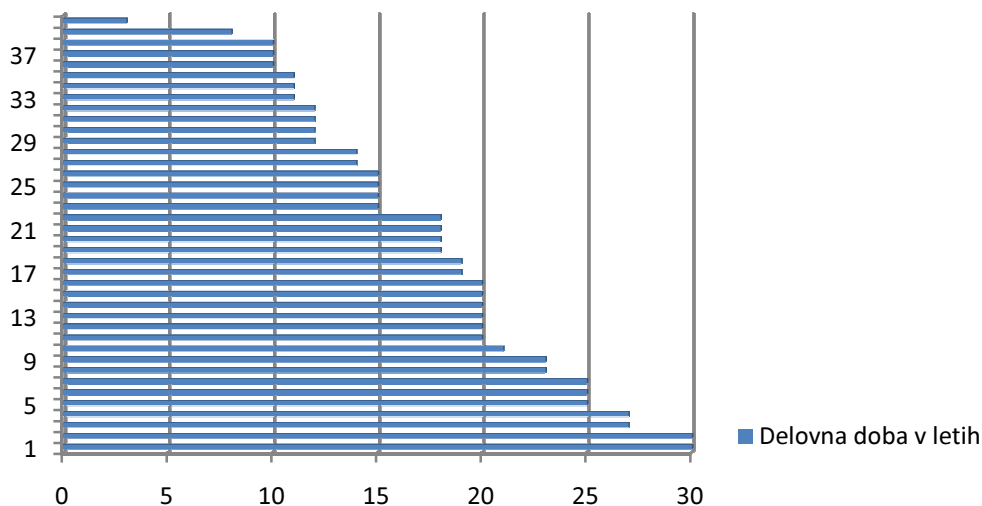

Graf 2: Izobrazbena struktura anketiranih izobražencev

Graf 3: Delovni položaj anketiranih izobražencev

Primerjava delovnega položaja in delovne dobe med študenti in zaposlenimi ni bila mogoča, saj študenti tega še nimajo.

Graf 4: Delovna doba anketiranih izobražencev

4.3 Pozicioniranje v naravi

Del vprašanj iz anketese nanaša na pozicioniranje v naravi. Z odgovori na ta vprašanja si skušamo odgovoriti: »Ali je pozicioniranje v naravi del logistike?«

V zadnjem, 6. sklopu ankete je bilo navedenih enajst primerov aktivnosti v živi in neživi naravi. V tem sklopu ankete sem torej želel izvedeti, katere aktivnosti so po mnenju vprašanih logistične dejavnosti in katere ne.

Iz odgovorov zaposlenih SV na vprašanja o aktivnostih žive in nežive narav je razvidno, da so vprašani kot najbolj logistično aktivnost ocenili delo lastovice in veverice, najmanj logistično opravilo pa se jim zdelo počivanje leva in delo dedka, ki odlaga dežnik.

Razvidno je, da vprašani pripisujejo zelo različno stopnjo logistike posamezni aktivnosti žive in nežive narave in pri tem ne ločujejo, kdo opravlja aktivnost.

4.3.1 Pozicioniranje v živi naravi

Vprašani pripadniki SV so v zvezi z vprašanji, ki se nanašajo na pozicioniranje žive narave, odgovorili dokaj enako kot v raziskavi doc.dr. Ostana, ki trdi, da je pri ločevanju logističnih ali nelogističnih aktivnosti pomemben namen ali cilj dejavnosti.

Če je namen aktivnosti vplivati na lego objekta, je to del logistike. V skladu s to teorijo so tudi zaposleni kot najbolj logistične aktivnosti opredelili dejavnosti živali ali oseb, ki spreminjajo lego objektom, na primer lastovico, ki spreminja lego bilk.

Če je namen le spreminjati kakovost nekega objekta, ne da mu hkrati spremenimo tudi lego, to ni del logistike; tako so menili tudi anketiranci, ki so se v večini strinjali, da lev, ki počiva, ne more biti vrednoten kot logistična aktivnost.

Tabela 4: Odgovori izobražencevo pozicioniranju z vidika postavljanja ciljev

Katere od naštetih dejavnosti so po vašem mnenju logistični proces?	JE logistično opravilo. (%)	NI logistično opravilo. (%)	NE VEM. (%)
Fant se vozi po mestu brez pravega cilja.	15	85	0
Dedek je nekje pustil dežnik, ne da bi se tega zavedal.	2,5	97,5	0
Lastovica prinaša v kljuno bilke za svoje gnezdo.	80	17,5	2,5
Živali hodijo proti napajališču.	45	55	0
Čebela nosi cvetni prah v panj.	80	20	0
Breza trosi semena v svojo okolico.	45	52,5	2,5

Tabela 5:Odgovori študentov o pozicioniranju z vidika postavljanja ciljev

Katere od naštetih dejavnosti so po vašem mnenju logistični proces?	JE logistično opravilo. (%)	NI logistično opravilo. (%)	NE VEM. (%)
Fant se vozi po mestu brez pravega cilja.	13,9	81,3	4,8
Dedek je nekje pustil dežnik, ne da bi se tega zavedal.	7,5	87,6	4,8
Lastovica prinaša v kljunu bilke za svoje gnezdo.	74,4	20,4	4,8
Živali hodijo proti napajališču.	59,1	36,0	4,8
Čebela nosi cvetni prah v panj.	87,1	10,2	2,7
Breza trosi semena v svojo okolico.	51,1	39,7	9,2

(Vir: Ostan 2010, Ekonomika logistike)

Med obema anketama je opaziti podobnost pri odgovorih na vprašanji:

- »Lastovica prinaša v kljunu bilke za svoje gnezdo.« in
- »Čebela nosi cvetni prah v panj.«

Tako zaposleni kot študenti so mnenja, da je pozicioniranje v živi naravi logistika, povezana z nekim ciljem. Ne delajo pa razlik med pojmovanjem subjekta logistike; delo živali se jim zdi enako logistično kot delo ljudi.

Prav tako zaposleni in študenti podobno odgovarjajo na vprašanji:

- »Dedek je nekje pustil dežnik, ne da bi se zavedal.« in
- »Fant se vozi po mestu brez pravega cilja.«

Po mnenju večine to namreč ni logistika. Verjetno zato, ker v teh dejanjih ni jasno viden cilj.

Po mnenju Ostanabi tudi ti dve dejanji lahko opredelili kot pozicioniranje k neki ciljni dejavnosti, torej kot logistiko, ne glede na jasno ali nejasno izražen cilj početja. Ostan meni, da ima tudi brezciljna vožnja z avtomobilom cilj. Vsako dejanje ima svoj cilj, le da je cilj včasih izražen implicitno. Večina anketiranih pa je izrazila drugačno mnenje.

Ostan meni, da pri procesih, ki jih izvajajo živa bitja, ločimo tri prvine logističnega procesa (Ostan, 2010, str. 10):

- subjekt logistike (bitje, ki izvaja logistični proces),
- objekt logistike (stvar, na katero subjekt učinkuje med logističnim procesom),
- tip dejavnosti, ki poteka na logističnem objektu.

Po Ostanu je lahko logistika proces, a morajo biti elementi posebne vrste in posebne kakovosti. To velja za subjekt in objekt logistike, kot tudi za tip dejavnosti.

Iz odgovorov anketiranih izobražencevbi lahko ugotovili, da se jim vsak subjekt ne zdi primeren za logistično opravilo. Tako so rezultati ankete pokazali, da se jim, na primer, breza, ki trosi semena, sploh ne zdi subjekt logistike. Anketirani študenti so tu nekoliko drugačnega mnenja, saj se večini breza zdi subjekt logistike.

4.3.2 Pozicioniranje v neživi naravi

Kot kažejo raziskave anket, je za pojmovanje logistike pomembno, da je dejavnost opravljena z nekim ciljem. Anketirani pa ne delajo razlik glede na to, ali je cilj jasno opredelil človek ali pa ga je nagonsko določila žival.

Tabela 6:Odgovori izobražencevo pozicioniranju v neživi naravi

Opis dejavnosti	JE logistično opravilo. (%)	NI logistično opravilo. (%)	NE VEM. (%)
Oblak nosi vulkanski prah daleč proč od kraja izbruha.	40	57,5	2,5
Reka odnaša zemljo v dolino.	37,5	57,5	5

Ker pri večini dogodkov v neživi naravi ni jasno postavljenih ciljev oziroma subjekti ne morejo vplivati na samo dogajanje v njihovi okolici, so bili študentje deljenega mnenja, da gre tu za logistična opravila.

Zaposleni anketirani pa so dejanja v neživi naravi povečini ocenili za nelogična.

Rezultati ankete zaposlenih v SV so torej v skladu s stališčem Ostan, ki meni, da je logistika proces, ki je domena izvajanja živih bitij (Ostan, 2010, str. 10).

Tabela 7:Odgovori študentov o pozicioniranju v neživi naravi

Opis dejavnosti	JE logistično opravilo. (%)	NI Logistično opravilo. (%)	NE VEM. (%)
Oblak nosi vulkanski prah daleč proč od kraja izbruha.	41,9	48,9	9,1
Reka odnaša zemljo v dolino.	48,1	45,9	5,9

(Vir: Ostan 2010, Ekonomika logistike)

4.4 Proizvodnja dobrin

Z anketo sem tudi skušal izvedeti,kaj zaposleni v SV menijo o logistiki v procesu proizvodnje dobrin.

Rezultate ankete zaposlenih v SV o proizvodnji dobrin sem pregledal tudi glede na ostale vhodne podatke (spol in izobrazba zaposlenega, leta delovne dobe in delovni položaj), vendar pri tem nisem ugotovil nobene zakonitosti. Menim, da bi kakšno povezavo med temi podatki dobil, če bi imel večji nabor vhodnih podatkov, torej več anketiranih.

4.4.1 Priprava hrane

V zvezi s proizvodnjo dobrin sta bila anketiranim v vprašalniku postavljena trditev in vprašanje:

»Denimo, da izveste naslednjo novico: Zaradi logističnih problemov delavci na gradbišču danes niso dobili malice. Kaj po vašem mnenju to pomeni?«

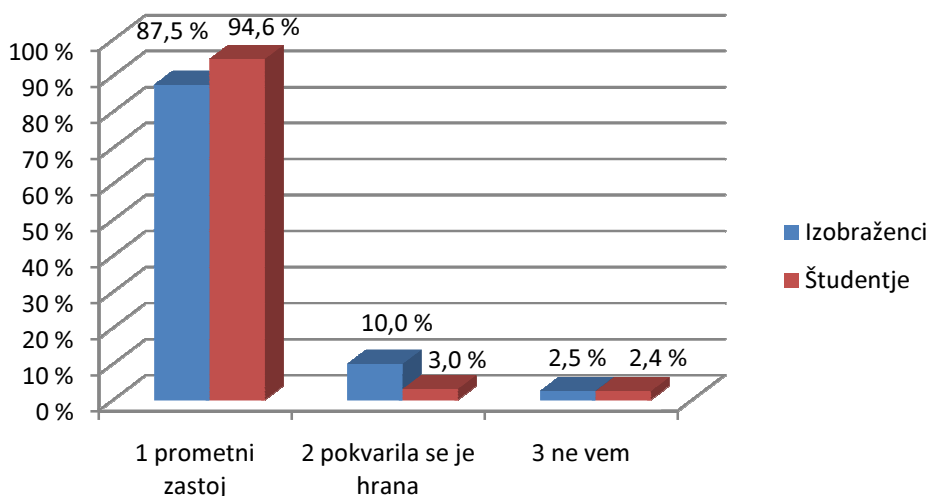
Ponujeni so bili trije odgovori.

Tabela 8: Prikaz rezultatov ankete na vprašanje o pripravi hrane

Zakaj zaradi logističnih problemov delavci na gradbišče niso dobili malice?	Delež strinjanja v % IZOBRAŽENCI	Delež strinjanja v % ŠTUDENTI
Nastal je prometni zastoje pri prevozu malice na gradbišče.	87,5	94,6
Pri kuhanju se je hrana pokvarila (prežgala).	10	3
Ne vem.	2,5	2,4

(Vir: anketa in Ostan 2010, Ekonomika logistike)

Tabela in graf prikazujeta, da so zaposleni v SV in prav tako študentje večinoma izbrali odgovor, ki s stališča logistike pomeni proces pozicioniranja neke dobrine. Obenem pa zelo malo anketiranih meni, da je proizvodnja hrane logistika. Takšno definicijo podpira predvsem vojaška logistika, ki pojmuje, da je tudi proizvodnja hrane logistika, saj gre za podporo neke dejavnosti.

(Vir: povzeto po anketi in Ostan 2010, Ekonomika logistike)

Graf 5: Primerjava odgovorov o potrošnji dobrin

4.4.2 Logistični in nelogični poklici

V 2. sklopu ankete so bili navedeni delavci, ki opravljajo neko delo. Zaposleni v SV so bili vprašani, kdo od njih je pretežno »logistični delavec« (delavec oz. delavka, ki opravlja pretežno logistično dejavnost).

V anketi je navedenih 19 poklicev. Vprašani so ocenili delo skladiščnika za najbolj logistični poklic, delo telefonista in čistilke pa za najmanj logistično opravilo. Rezultati tega dela ankete zaposlenih so torej pokazali, da vprašani, kar se tiče logistike, ne gledajo na vse poklice enakovredno.

Tabela 9: Razvrstitev fizičnih poklicev s stališča izobražencev

Kateri od spodaj navedenih delavcev je po vašem mnenju pretežno »logistični delavec«, ki opravlja pretežno logistično dejavnost?	JE logistični delavec. (%)	DELOMA je, deloma ni logistični delavec. (%)	NI logistični delavec. (%)
LOGISTIČNI POKLICI			
Odpravnik blaga (špediter, tisti, ki ureja pošiljanje blaga naročniku)	67,5	12,5	20,0
Skladiščnik	95,0	2,5	2,5
Voznik tovornjaka	87,5	5	7,5
Upravljevec viličarja v pristanišču	82,5	7,5	10,0
Voznik avtobusa	82,5	5,0	12,5
Pismonoša	75,0	10,0	15
NELOGISTIČNI POKLICI			
Čistilka v šoli	5	10,0	85,0
Čistilka v transportnem podjetju	7,5	15	77,5
Zidar	40,0	2,5	57,5

Podobno se je izkazalo tudi v anketi, ki so jo izpolnjevali študentje, tudi oni so med logistične poklice pretežno uvrstili: odpravnika blaga, skladiščnika, voznika tovornjaka, upravljavca viličarja in voznika avtobusa. Med najmanj logistične poklice pa so uvrstili čistilko v šoli, čistilko v transportnem podjetju in zidarja.

Podatki anket torej prikazujejo, da vprašani ocenjujejo, da je logistika večinoma povezana z dejavnostjo pozicioniranja oz. premikanja blaga in ljudi. Logistike pa ne povezujejo s proizvodnjo, kot je npr. zidanje in čiščenje poslovnih prostorov.

Tabela 10:Razvrstitev fizičnih poklicev s stališča študentov

Kateri od spodaj navedenih delavcev je po vašem mnenju pretežno »logistični delavec«, ki opravlja pretežno logistično dejavnost?	JE logistični delavec. (%)	DELOMA je, deloma ni logistični delavec. (%)	NI logistični delavec. (%)	NE VEM. (%)
LOGISTIČNI POKLICI				
Odpravnik blaga (špediter, tisti, ki ureja pošiljanje blaga naročniku)	85,6	10,2	3,2	1,1
Skladiščnik	64,7	22,8	11,4	1,1
Voznik tovornjaka	63,4	26,9	9,7	0,0
Upravljavec viličarja v pristanišču	55,1	30,8	10,3	3,8
Voznik avtobusa	50,8	31,0	17,6	0,5
Pismonoša	48,1	20,8	27,9	3,3
NELOGISTIČNI POKLICI				
Čistilka v šoli	3,7	3,2	90,9	2,1
Čistilka v transportnem podjetju	3,7	8,6	84,5	3,2
Zidar	6,5	18,3	73,1	2,2

(Vir: Ostan 2010, Ekonomika logistike)

Analizirati pa je treba tudi posamezne delovne operacije, iz katerih je poklic sestavljen. Z anketo sem skušal ugotoviti, katere delovne operacije oziroma opravila anketirani pojmujejo kot logistične in katere ne. Iz rezultata ankete je razvidno, da vprašani ne ocenjujejo vseh opravil kot enako logističnih. Nekatera opravila se jim zdijo v večini logistična, medtem ko se jim druga zdijo skoraj nelogistična.

Kot je vidno, se vprašanim akcije, ki spreminjajo nek izdelek ali obliko izdelka, ne zdijo logistične, kot na primer delo kovača, ki tolče. Akcije, ki pa umeščajo nek izdelek v prostor, pa se vprašanim zdijo logistične, kot na primer kovač, ki spreminja položaj izdelkov s tem, ko jih zloga v zaboj.

Tabela 11: Delovna opravila s stališča izobražencev

Katera spodaj navedena opravila so po vašem mnenju logistika in katera niso?	JE logistično opravilo. (%)	NI logistično opravilo. (%)	NE VEM. (%)
DELO KOVAČA			
Kovač tolče s kladivom po železu.	15	82,5	2,5
Kovač položi dokončan izdelek v zaboj.	80	20	0
DELO VARNOSTNIKA			
Varnostnik vozi avtomobil.	47,5	50	2,5
Varnostnik opazuje varovane objekte iz avta.	5	95	0

Na osnovi obdelanih podatkov, prikazanih v tabelah, lahko ugotovimo, da za vprašane fizična proizvodnja dobrin in storitev ni logistika. Tako zaposleni v SV kot tudi študenti so ocenili, da je opravilo »Kovač položi dokončan izdelek v zaboj.« logistično. Da kovač tolče, se jim ne zdi logistično opravilo, se pravi, vprašani zopet povezujejo pojem logistike s pozicioniranjem, z umeščanjem objekta v prostor.

Opravilo, da varnostnik opazuje, se niti študentom niti zaposlenim ne zdi logistično. Opravil, ki zahtevajo zgolj spremembo oblike objekta, anketirani ne štejejo med logistična opravila.

Tabela 12: Delovna opravila s stališča študentov

Katera spodaj navedena opravila so po vašem mnenju logistika in katera niso?	JE logistično opravilo. (%)	NI logistično opravilo. (%)	NE VEM. (%)
DELO KOVAČA			
Kovač tolče s kladivom po železu.	10,8	83,3	5,9
Kovač položi dokončan izdelek v zaboj.	66,1	26,3	7,5
DELO VARNOSTNIKA			
Varnostnik vozi avtomobil.	60,2	33,9	5,9
Varnostnik opazuje varovane objekte iz avta.	22,0	71,0	7,0

(Vir: Ostan 2010, Ekonomika logistike)

Opazovanje se zdi vprašanim še najmanj logistično opravilo, kar je domnevno povezano s tem, da niti oseba niti kaka dobrina ne spreminjata svojega položaja ali pozicije. To zopet potrjuje pojmovanje večine, da je logistika povezana s pozicioniranjem.

Fizične proizvodne aktivnosti se vprašanim ne zdijo pretežno logistične, kar gre skupaj s teorijo pojmovanja logistike, kjer proizvodnja dobrin ni logistika. Anketa torej potrjuje že znane in postavljene teorije, kot jih v svoji raziskavi ugotavlja tudi doc.dr. Ostan, po katerih je pozicioniranje dobrin in storitev del logistike, njihova proizvodnja pa ne.

4.5 Potrošnja dobrin

Anketirani so bili v 4. in 5. sklopu vprašalnika vprašani tudi: »Ali je potrošnja dobrin del logistike?«

Devetim vprašanjem v zvezi z opravili so vprašani pripisali različno stopnjo logistike posameznemu procesu oziroma aktivnosti. Akcije, kot sta odvoz in prevoz smeti, se jim zdijo najbolj logistične, najmanj logistična pa se jim zdita uživanje in počivanje.

Potrošnja blaga je lahko sestavljena iz več prvin. V 5. sklopu ankete sem anketirane spraševal o logistiki tistih aktivnosti, ki jih v procesu potrošnje dobrin izvajajo subjekti.

V anketi je bilo navedenih pet takih opravil. Iz odgovorov izobražencev je razvidno, da so kot najbolj logistično opravilo ovrednotili delo negovalke, ki pripelje invalida k mizi. Med manj logističnimi opravili pa se jim zdi žvečenje hrane invalida. Razvidno je torej, da vprašani pripisujejo različno stopnjo logistike posamezni aktivnosti subjekta v procesu potrošnje dobrin.

Tabela 13:Odgovori izobražencev o potrošnji dobrin

Katere od naštetih faz so po vašem mnenju logistični proces?	JE logistično opravilo. (%)	NI logistično opravilo. (%)	NE VEM. (%)
Hoja potrošnika proti trgovskemu centru	95,0	5	0
Nakupovanje v trgovskem centru (izbiranje piškotov, plačevanje pri blagajni ...)	42,5	57,5	0
Prevoz piškotov z avtobusom domov	87,5	12,5	0
Hramba piškotov v kuhinjski omari	80	20	0
Uživanje piškotov	2,5	97,5	0
Počivanje na kavču po obroku piškotov	2,5	97,5	0
Prenos odpadkov (odpadne embalaže) v smetnjak	77,5	22,5	0
Odvažanje odpadkov iz smetnjaka na deponijo	95,0	5,0	0
PREHRANJEVANJE INVALIDA			
Negovalka pripelje invalida k mizi.	47,5	47,5	5,0
Negovalka daje invalidu hrano v usta (ga hrani).	40,0	57,5	2,5
Invalid žveči hrano.	7,5	92,5	0

Tabela 14:Odgovori študentov o potrošnji dobrin

Katere od naštetih faz so po vašem mnenju logistični proces?	JE logistično opravil. (%)	NI logistično opravilo. (%)	NE VEM. (%)
Hoja potrošnika proti trgovskemu centru	26,1	68,5	5,4
Nakupovanje v trgovskem centru (izbiranje piškotov, plačevanje pri blagajni ...)	42,5	51,1	6,5
Prevoz piškotov z avtobusom domov	69,5	24,6	5,9
Hramba piškotov v kuhinjski omari	46,2	47,8	5,9
Uživanje piškotov	7,5	89,3	3,2
Počivanje na kavču po obroku piškotov	6,5	89,2	4,3
Prenos odpadkov (odpadne embalaže) v smetnjak	70,4	24,2	5,4
Odvažanje odpadkov iz smetnjaka na deponijo	91,4	4,3	4,3
PREHRANJEVANJE INVALIDA.			
Negovalka pripelje invalida k mizi.	59,7	31,2	9,1
Negovalka daje invalidu hrano v usta (ga hrani).	29,6	60,8	9,7
Invalid žveči hrano.	7,0	87,6	5,4

(Vir: Ostan 2010, Ekonomika logistike)

Vprašani so odgovorili precej v skladu s teorijo, ki navaja, da je logistika del ponudbe blaga, kjer gre za pozicioniranje surovin in distribucijo končnih izdelkov. Pozicioniranje, ki ga izvaja potrošnik, ki te dobrine uživa, je tudi del logistike. Vse take aktivnosti so opredelili kot bolj logistične. Aktivnosti, ki se nanašata na uživanje piškotov in počivanje, so opredelili kot nelogistične.

To je v skladu s pričakovanji in s teorijo, kot jo je v svoji raziskavi že predstavil doc.dr. Ostan, po kateri aktivnosti, kjer potrošnik le spreminja stanje izdelka ali objekta, niso del logistike.

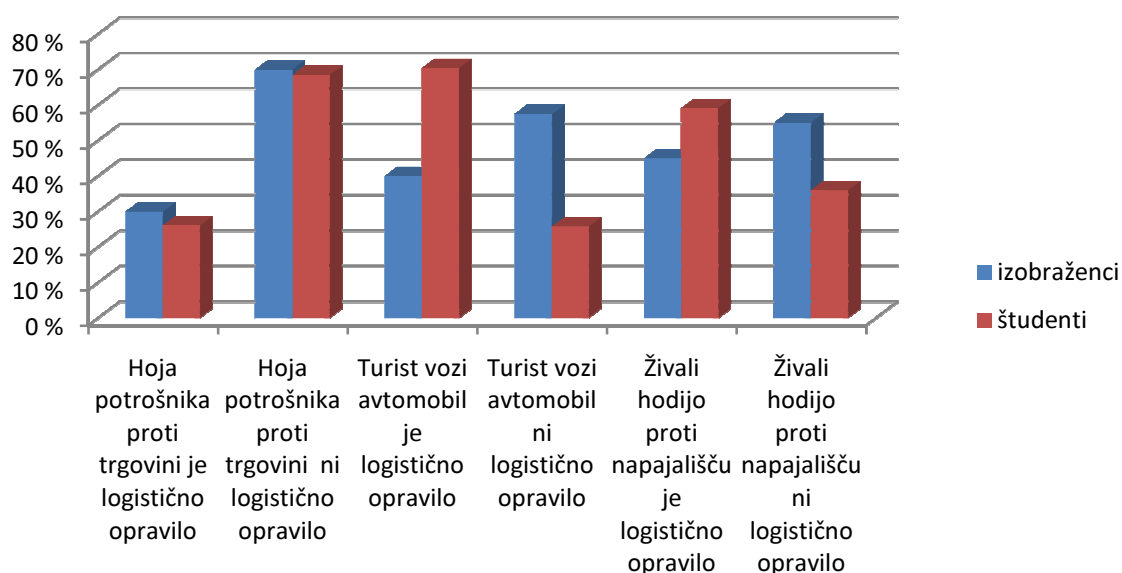
Rezultati ankete, tako med zaposlenimi kot med študenti, so pokazali, da na potrošnje dobrin ne ti gledajo kot na logistično opravilo. Kot logistično opravilo vrednotijo dejavnost potrošnika, kot je prevoz piškotov, prenos odpadkov in podobno, kar dokazuje, da povezujejo pojem logistike s pozicioniranjem. Tako tudi pri hranjenju invalida anketirani menijo, da je vožnja invalida do mize logistika, to, da invalid uživa hrano, pa ni logistično opravilo.

4.6 Pozicioniranje tvarnih predmetov

Proučil sem, kaj zaposleni in študentje menijo o trditvah, kot so:

- »hoja potrošnika proti trgovskemu centru«,
- »hoja živali proti napajališču« in
- »Turist vozi avtomobil«.

Zanimalo me je, ali je to za vprašane logistično opravilo. Anketirani so dejavnost potrošnikov ocenili kot logistiko, zato sem predpostavljajal, da se bodo enako opredelili tudi pri pozicioniranju tvarnih⁴ predmetov.

Graf 6: Primerjava pozicioniranja subjektov

⁴ Izraz tvaren pomeni »snoven, materialen« (Slovar Slovenskega knjižnega jezika).

Na grafu je prikazana primerjava odgovorov zaposlenih in študentov na posamezno vprašanje o logističnosti opravila. Odstopanja so predvsem pri trditvi »Turist vozi avtomobil.« in »Hoja živali proti napajališču«. Zaposlenim se to zdi manj logistično opravilo kot študentom.

Tabela 15: Pozicioniranje subjekta s stališča izobražencev

Katere od naštetih aktivnosti so logistična dejavnost?	JE logistična dejavnost. (%)	NI logistična dejavnost. (%)	NE VEM. (%)
Hoja potrošnika proti trgovskemu centru	30	70	0
Hoja živali proti napajališču	40	57,7	2,5
Turist vozi avtomobil.	45	55	0

Tabela 16: Pozicioniranje subjekta s stališča študentov

Katere od naštetih aktivnosti so logistična dejavnost?	JE logistična dejavnost. (%)	NI logistična dejavnost. (%)	NE VEM. (%)
Hoja potrošnika proti trgovskemu centru	26,1	68,5	5,4
Hoja živali proti napajališču	59,1	36,0	4,8
Turist vozi avtomobil.	70,4	25,8	3,8

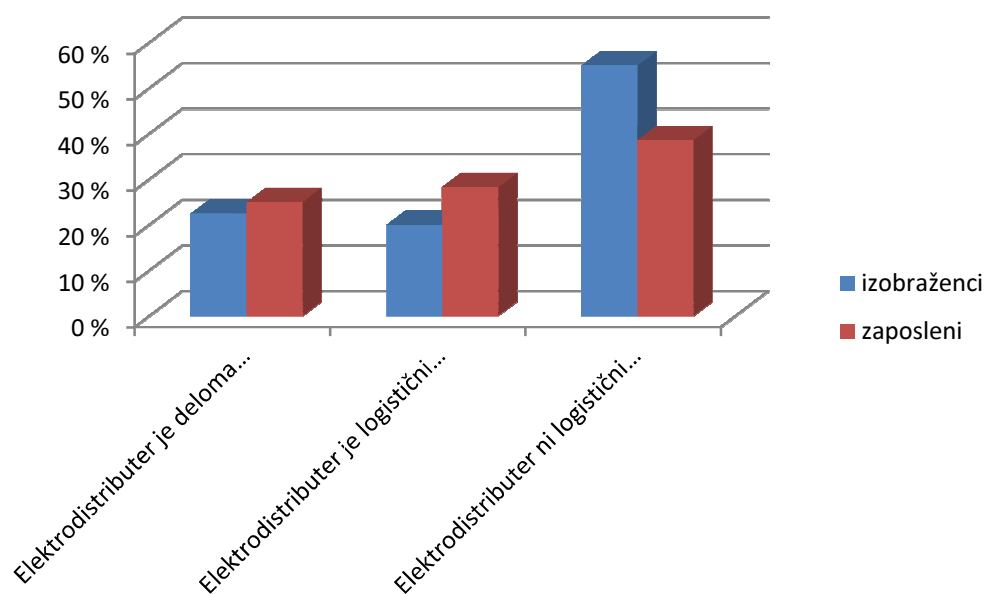
(Vir: Ostan 2010, Ekonomika logistike)

Objekti logističnega procesa so lahko: živi ali neživi predmeti, rastline, živali in ljudje. Vse to lahko nekdo, ki ima vlogo subjekta, pozicionira; tovari, premika ali hrani na mestu. Pomeni, da objektu lahko spreminja lego. Po mnenju dr. Ostana je subjekt sam lahko tudi objekt logistike, kar velja tako za ljudi kot za živali, ki so lahko sočasno subjekti in objekti logistike (Ostan, 2010, str. 17).

Primerjal sem rezultate obeh anket in iz grafa ter tabel ugotovil, da se anketiranim, zaposlenim v SV, pozicioniranje subjekta pretežno ne zdi logistika. Študentje so tu nekoliko drugačnega menja, saj se jim zdita hoja živali in vožnja turista večinoma logistično opravilo.

4.7 Pozicioniranje energije

Od svojih anketiranih sem želel izvedeti, ali se jim zdi pozicioniranje energije logistika. Po zbranih podatkih, ki se nanašajo na delo elektrodistributerja, je kar 55 odstotkov vprašanih odgovorilo, da tu ne gre za logistiko.

Graf 7: Primerjava pozicioniranja energije

Na grafu je prikazana primerjava odgovorov zaposlenih in v zvezi z logistiko poklic elektrodistributerja.

Tabela 17: Pozicioniranje energije s stališča izobražencev

Delavec/delavka	JE logistični/a delavec/vka. (%)	DELOMA je, deloma ni logistični/a delavec/vka. (%)	NI logistični/a delavec/vka. (%)	NE VEM. (%)
Elektrodistributer	20	22,5	55	2,5

Tabela 18: Pozicioniranje energije s stališča študentov

Delavec/delavka	JE logistični/a delavec/vka. (%)	DELOMA je, deloma ni logistični/a delavec/vka. (%)	NI logistični/a delavec/vka. (%)	NE VEM. (%)
Elektrodistributer	28,3	25,0	38,6	8,2

(Vir: Ostan 2010, Ekonomika logistike)

Na osnovi primerjav obeh anket in grafa sem ugotovil, da se zaposlenim v SV pozicioniranje energije ne zdi logistika. Takšno je tudi večinsko mnenje znanstvenikov s področja logistične prakse in znanosti, namreč - distribucijo elektrike in podobnih nesnovnih oblik energije ne uvrščajo med logistiko.

Ostan meni, da je to področje, primerno za nadaljne raziskave, in da je ta problem trebaše preučiti, ker je pozicioniranje energije bolj podobno pozicioniranju tvarnih stvari kot procesom proizvodnje ali potrošnje, bo pa morda sčasoma postalo obravnavano kot del logistike.

4.8 Pozicioniranje informacij

Z anketo sem skušal priti do odgovora, ali vprašani pozicioniranje informacij obravnavajo kot logistiko.

Anketa je pokazala, da tako zaposleni kot študenti menijo, da radijska napovedovalka in telefonist opravljata najmanj logistično delo. To pomeni, da za vprašane pozicioniranje informacij, ki jih opravljata radijska napovedovalka in telefonist, ni del logistike.

Vnaslednji tabeli so zajeti poklici, ki se ukvarjajo z informacijami in opravljajo umsko

delo, povezani so s pozicioniranjem informacij. Prikazani so odgovori zaposlenih v SV. Rezultati ankete prikazujejo, da vprašani glede umskega dela niso enotni, ali je to del logistike ali ne. Prav tako študentje, enako kot zaposleni v SV, menijo, da so umski delavci v transportnem podjetju bolj logistični poklici kot umski delavci v proizvodnem podjetju.

Tabela 19: Pozicioniranje informacij s stališča izobražencev

Delavec/delavka	JE logistični/a delavec/vka. (%)	DELOMA je, deloma ni logistični/a delavec/vk. (%)	NI logistični/a delavec/vka. (%)	NE VEM. (%)
Radijska napovedovalka	10,0	10	80,0	0
Telefonist (operater v telefonskem podjetju)	5,0	17,5	77,5	0
Direktor pristanišča	40,0	12,5	47,5	0
Direktor tovarne	20,0	12,5	65,0	2,5
Računovodja v prevoznem podjetju	35,0	5,0	57,5	2,5
Računovodja v proizvodnem podjetju	20,0	5,0	70,0	5,0
Komercialist v transportnem podjetju	42,5	10,0	45,0	2,5

Študenti so mnenja, da je direktor pristanišča logistični delavec, direktor tovarne pa ne. Za zaposlene v SV pa noben od direktorjev ne opravlja logističnega dela, s tem, da se jim zdi, da je direktor pristanišča vseeno nekoliko bolj logističen poklic kot direktor tovarne.

Vsi vprašani so prav tako mnenja, da računovodji v proizvodnem in prevoznem podjetju ne opravljata logističnega dela, s tem, da se jim zdi, da ima računovodja v prevoznem podjetju vseeno nekoliko bolj logistično delo.

Opaziti je, da vprašani na poklice, ki proizvajajo informacije, gledajo predvsem s stališča, kdo opravlja umsko delo in kdo ne.

Tabela 20: Pozicioniranje informacij s stališča študentov

Delavec/delavka	JE logistični/a delavec/vka. (%)	DELOMA je, deloma ni logistični/a delavec/vka. (%)	NI logistični/a delavec/vka. (%)	NE VEM. (%)
Radijska napovedovalka	5,4	16,1	72,6	5,9
Telefonist (operater v telefonskem podjetju)	20,5	16,2	58,9	4,3
Direktor пристаниšča	57,5	22,0	15,6	4,8
Direktor tovarne	41,8	29,9	23,4	4,9
Računovodja v prevoznem podjetju	35,3	26,7	32,1	5,9
Računovodja v proizvodnem podjetju	25,8	18,3	47,8	8,1
Komercialist v transportnem podjetju	46,5	29,7	20,5	3,2

(Vir: Ostan 2010, Ekonomika logistike)

Definicija informacije in podatkov nam pove naslednje:

- Podatek je katerokoli zabeleženo dejstvo, je poljubna predstavitev nečesa s pomočjo simbolov, digitalnih ali analognih veličin. Sam zase nima pomena.
- Informacija je pomen, ki ga človek pripiše podatkom s pomočjo znanih konvencij, ki so uporabljene pri njihovi predstavitvi.

Po Ostanu (2010) je logistika tisti del obdelovanja informacij, ki jenamenjen omogočanju fizičnega pozicioniranja materialnih stvari ali energije. Podobno mnenje so izrazili tudi vprašani. V svojih odgovorih pa anketirani ne potrjujejo stališča dr. Ostana, ki meni:

- Delo direktorja je v celoti logistika, če v podjetju ni pomožnih proizvodnih dejavnosti.
- Delo direktorja tovarne in računovodje v proizvodnem podjetju je delno logistično, saj vključuje tako logističnih kot proizvodnih procesov.
- Delo komercialista v transportnem podjetju je logistično, saj je to podpora fizični logistiki.

5 Zaključek

Opravil sem anketo med terciarno izobraženimi delavci v SV, ki svoja dela opravljajo v logističnih enotah ali službah. Anketa se je nanašala na pojmovanje logistike. Na vprašanja iz ankete skorajda ni odgovorov »Ne vem.«. Vprašani so se večinoma opredelili za ali proti.

Rezultati ankete zaposlenih in študentov so precej podobni. Podobnost odgovorov se kaže v zavračanju vojaške definicije in vključevanju pozicioniranja potrošnika v logistiko. Izmed 51 vprašanj, ki jih vsebuje anketa, so anketiranci odgovorili podobno na kar 38 vprašanj. To potrjuje prvo hipotezo, da zaposleni in študentje dokaj enotno razumejo pojem logistike. Anketirani so bili neopredeljeni v glavnem le pri posameznih vprašanjih, ki se nanašajo na dejavnost potrošnika, kot je na primer delo negovalke, ki pripelje invalida k mizi, ali pozicioniranje energije - o tem se niso strinjali, ali je to logistično opravilo ali ne.

Druga hipoteza, da zaposleni gledajo na logistiko v skladu z vojaško definicijo, po kateri je tudi proizvodnja dobrin del logistike, se ni izkazala za resnično. Iz večine anketnih odgovorov, ki se nanašajo na to vprašanje, je možno videti, da se zaposlenim proizvodnja hrane ne zdi logistika, prav tako se fizične proizvodnje dobrin in storitev vprašanim ne zdijo logistične. Logistike tudi ne povezujejo s proizvodnjo, kot je npr. zidanje in čiščenje poslovnih prostorov. Teorija pojmovanja logistike zaposlenih, kjer proizvodnja dobrin ni logistika, je torej bližja definiciji logistike NCPDM in je v nasprotju z vojaško definicijo. Zanimivo je torej, da prav zaposleni na področju vojaških dejavnosti sami zavračajo teorijo vojaške definicije logistike, seveda le s teoretičnega/načelnega vidika, ne pa tudi z organizacijskega vidika.

Splošno mnenje vprašanih je, da je logistika proces, ki ga izvajajo neka živa bitja, to so lahko tudi živali, njihovo početje je lahko tudi nagonsko. Vprašanim je bilo tudi pomembno, da je proces opravljen z nekim ciljem. Po raziskavi bi torej lahko sklepali, da je mnenje zaposlenih, da je pozicioniranje del logistike, prav tako so del logistike tudi procesipozicioniranja, ki jih izvaja potrošnik dobrin. To potrjuje tretjo postavljeno hipotezo, saj podatki ankete zaposlenih prikazujejo, da vprašani menijo, da je logistika večinoma

povezana z dejavnostjo pozicioniranja in premikanja blaga in ljudi, ne glede na to, ali pozicioniranje izvaja ponudnik ali potrošnik.

Opaziti pa je tudi manjše razlike v odgovorih zaposlenih in študentov. Neenotni so si predvsem o vprašanju subjekta logistike, na primer: breza se zaposlenim ne zdi subjekt logistike. Zato se strinjam z doc. dr. Ostanom, ki je tudi mnenja, da bi bila potrebna dodatna, poglobljena razprava o tem, kaj je sploh lahko subjekt logistike; glede na to, da naj bi subjekt pomembno vplival na dogajanje. Postavljamo si lahko nova vprašanja, kot na primer: ali so subjekti logistike lahko tudi rastline, enoceličarji, bakterije in podobno. Dodatne raziskave s področja logistike bi bile torej koristne in dobrodošle.

Neenotni so bili tudi odgovori študentov in zaposlenih glede pozicioniranja energije. Del logistike je tudi pozicioniranje objektov, kot na primer: pozicioniranje električne energije ali pozicioniranje informacij, čeprav raziskave kažejo, da se zaposlenim v SV pozicioniranje energije ne zdi logistika, medtem ko so študenti delo elektrodistributerja označili za logistično. Tudi to področje bi bilo primerno za nadaljnje raziskave.

Odrto ostaja tudi vprašanje, ali je informacijska dejavnost logistika. S stališča fizičnega pozicioniranja materialnih stvari je to lahko del logistike. Ne gre za pozicioniranje informacij, pač pa za njeno funkcijo pozicioniranja tvarnih objektov in energije.

Takšna in podobna vprašanja bi lahko rešile dodatne raziskave, pojem logistike bi lahko osvetlile še z drugih, manj znanih zornih kotov. Logistični znanosti bi bilo smiselno pustiti odprto pot in ji omogočiti nadaljnji razvoj.

Viri in literatura

1. Brinc, D., Derman Zadavec, T. Furlan, B. in Hafner, T. (2006). *Angleško – Slovenski vojaški Terminološki slovar*. Poljče: Poveljstvo za doktrino, razvoj, izobraževanje in usposabljanje.
2. Bosotina, V. (2010). *Predavanje na štabnem tečaju*. Maribor: Interno izobraževanje.
3. Dolničar, J. (2012). Vojaško šolski zbornik, *Vzdrževanje orožja, vojaške opreme in sistemov*. Maribor: Poveljstvo za doktrino, razvoj, izobraževanje in usposabljanje.
4. Dupuy, T. N. (1993). *International military and defense encyclopedia*. USA: (Ref) by Brassey's (US) Inc. Washington.
5. Gažević, N. (1973). *Vojna Enciklopedija*, drugo izdanje. Beograd: glavni urednik general-pukovnik Nikola Gažević.
6. Kavčič, K. (2009). *Management oskrbnih verig in model takratnega časa*. Koper: Fakulteta za management.
7. Kotler, P. (1996). *Marketing Management – Trženjsko upravljanje*. Ljubljana: Slovenska knjiga.
8. Kotler, P., i dr. (2006). *Marketing concepts: School of economics and management*. Zagreb: Mate.
9. Logistika. (2012). Pridobljeno 1.8.2013 z naslova: : <http://sl.wikipedia.org/wiki/Logistika>.
10. Logožar, K. (2004). *Poslovna logistika, Elementi in podsistemi.*, Ljubljana: založnik GV Izobraževanje.
11. Marine Corps Doctrinal Publications (MCDP) 4: Logistics. U.S. Marine Corps, 1997. ZDA
12. Noclador, I. Vikipedija (2007), Prosta Enciklopedija, *Structure of the Slovenian Armed Forces 2007*. Pridobljeno 07.08.2013 z naslova: <http://sl.wikipedia.org/wiki/>.
13. Oblak, H. (1997). *Mednarodna poslovna logistika*. Univerza v Mariboru: Ekonomsko-poslovna fakulteta.
14. Ostan, I. (2010). *Ekonomika Logistike*, zapiski predavanj. Portorož: Fakulteta za pomorstvo in promet.
15. Ostan, I. (2010). *Ekonomija: Uvod v ekonomiko prometa*. Portorož: Fakulteta za pomorstvo in promet.
16. Pavlin, C. (2006). *Informatizacija logistike kot konkurenčna prednost*. Logistika & Transport, letnik 2, št.11, 2006.

17. Pelc, S. (2010). *Izbrana poglavja iz prometne geografije*. Maribor: Fakulteta za logistiko Univerze v Mariboru.
18. Poveljstvo za doktrino, razvoj, izobraževanje in usposabljanje (2006). *Vojaška doktrina*. Ljubljana: Ministrstvo za obrambo Republike Slovenije.
19. Prebilič, V. (2006). *Vojaška Logistika, Teorija in zgodovina*. Ljubljana: Fakulteta za družbene vede.
20. Podbregar, I. in Bosotina, V. (2007). *Skripta za predmet , Vojaška logistika*. Maribor: Fakulteta za logistiko Univerze v Mariboru.
21. Razlagalni vojaški slovar (2009). Slovenska vojska. Pridobljeno 07.08.2013 z naslova:<http://www.slovenskavojska.si/vojaska-terminologija/razprave-in-clanki/>.
22. Revija Slovenske vojske, letniki 2006-2013. Pridobljeno 07.08.2013 z naslova:http://www.mo.gov.si/si/medijsko_sredisce/revija_slovenska_vojska/.
23. Rushton, A.; Oxley, J.; Croucher, P. (2001). *The Handbook of logistics and distribution management* (2nd ed.). London and Sterling: KoganPage.
24. Šimenc, M. (2010). *Uvod v logistiko, utrip poslovnih sistemov*. Maribor: Fakulteta za logistiko Univerze v Mariboru.
25. Švajncer, J. (1992). *Teritorialna obramba Republike Slovenije*. Ljubljana: Viharnik.
26. Upshaw, L. (1995). *Building Brain Identity: A strategy for success in a hostile marketplace*. (hardback) Wiley.
27. Uradni list RS, št. 84/2009 z dne 27. 10., (2009), *Pravila službe v Slovenski vojski*. Pridobljeno 01.9.2013 z naslova: <http://www.uradni-list.si/>.
28. Uradni list RS, št. 32/2000 z dne 13. 4., (2000). *Splošni dolgoročni program razvoja in opremljanja Slovenske vojske*. Dostopno na <http://www.uradni-list.si/>.
29. Uradni list RS, št 1/199, z dne 25.6.1991, *Temeljni akti Republike Slovenije*. Pridobljeno 07.08.2013 z naslova:http://www.svz.gov.si/si/zakonodaja_in_dokumenti.
30. Večjezična terminološka zbirka EVROTERM, (2013). *EVROTERM*. Pridobljeno 07.08.2013 z naslova:<http://evroterm.gov.si/>.
31. Veliki splošni leksikon: v osmih knjigah, (1997). ur. Marija Javornik. Ljubljana, DZS.
32. Vlada Republike Slovenije, (2013). *Predlog Srednjeročnega obrambnega programa Republike Slovenije 2013-2018*, Vlada RS. Pridobljeno 07.08.2013 z naslova: <http://www.vlada.si/>.
33. Vlada Republike Slovenije (2005). *Srednjeročni obrambni program 2005 -2010*, Vlada RS. Pridobljeno 07.08.2013 z naslova:<http://www.vlada.si/>.

34. Vlada Republike Slovenije(2006), *Srednjeročni obrambni program 2007 -2012*, Vlada RS.
Pridobljeno 07.08.2013 z naslova:<http://www.vlada.si/>.
35. Žurman, M. in drugi (2008). *Doktrina vojaške logistike*. Ljubljana: Poveljstvo za doktrino, razvoj, izobraževanje in usposabljanje.

Priloga – anketni vprašalnik

Univerza v Ljubljani, Fakulteta za pomorstvo in promet

Anketa o razumevanju pojma logistika

Izraz logistika dandanes uporabljamo za označevanje različnih pojavov. Zanima nas, kako **izobraženci, zaposleni v prometu oziroma v logistiki**, razumete pomen tega pojma. V nadaljevanju so navedeni primerinjegove uporabe, prosimo pa vas, da z obkrožanjem ustreznih odgovorov označite tiste, s katerimi se strinjate. Anketa je anonimna.

Vodja raziskave: doc.dr. Iztok Ostan (iztok.ostan@fpp.uni-lj.si)

1. Denimo, da izveste naslednjo novico: »Zaradi logističnih problemov delavci na gradbišču danes niso dobili malice.« Kaj po vašem mnenju to pomeni? (Obkrožite ustrezen odgovor.)

- a) Nastal je prometni zastoje pri prevozu malice na gradbišče.
- b) Pri kuhanju se je hrana pokvarila (prežgala...).
- c) Ne vem.

2. Kateri od spodaj navedenih delavcev je po vašem mnenju pretežno »logistični delavec« (delavec oz. delavka, ki opravlja pretežno logistično dejavnost)?

Delavec/delavka	Je logistični/a delavec/ vka.	Ni logistični/a delavec/ vka.	Deloma je, deloma ni logistični/a delavec/ vka.	Ne vem.
Voznik tovornjaka	x	x	x	x
Voznik avtobusa	x	x	x	x
Skladiščnik	x	x	x	x
Pismonoša	x	x	x	x
Zidar	x	x	x	x
Radijska napovedovalka	x	x	x	x
Upravljaec viličarja v pristanišču	x	x	x	x
Direktor pristanišča	x	x	x	x
Direktor tovarne	x	x	x	x
Računovodja v prevoznem podjetju	x	x	x	x
Računovodja v proizvodnem podjetju	x	x	x	x
Komercialist v transportnem podjetju	x	x	x	x
Prodajalka v trgovini	x	x	x	x
Elektrodistributer (tehnik v elektro-distribucijskem podjetju)	x	x	x	x
Odpornik blaga (špediter, tisti ureja pošiljanje blaga naročniku)	x	x	x	x
Telefonist (operater v telefonskem podjetju)	x	x	x	x
Čistilka v transportnem podjetju	x	x	x	x
Čistilka v šoli	x	x	x	x
Učitelj logistike	x	x	x	x

3. Posamezno delo je lahko sestavljeno iz več prvin. Prosim označite, katera spodaj navedena opravila so, po vašem mnenju, logistika in katere niso.

Opravilo	To je logistično opravilo.	To ni logistično opravilo.	Ne vem.
DELO KOVAČA:			
- Kovač tolče s kladivom po železu.	x	x	x
- Kovač položi dokončan izdelek v zaboj.	x	x	x
DELO VARNOSTNIKA MED VOŽJO			
- Varnostnik vozi avtomobil.	x	x	x
- Varnostnik opazuje varovane objekte iz avta.	x	x	x

4. Zamislite si primer potrošnje blaga, denimo potrošnje piškotov. V spodnji tabeli so navedene zaporedne faze tega procesa. Katere od njih so, po vašem mnenju, logistika (logistični proces)?

Opis faze	To je logistično opravilo.	To ni logistično opravilo.	Ne vem.
Hoja potrošnika proti trgovskemu centru	x	x	x
Nakupovanje v trgovskem centru (izbiranje piškotov, plačevanje pri blagajni...)	x	x	x
Prevoz piškotov z avtobusom domov	x	x	x
Hramba piškotov v kuhinjski omari	x	x	x
Uživanje (jedenje) piškotov	x	x	x
Počivanje na kavču po obroku piškotov	x	x	x
Prenos odpadkov (odpadne embalaže) v smetnjak	x	x	x
Odvažanje odpadkov iz smetnjaka na deponijo	x	x	x
Predelava odpadkov (sežig smeti oz. predelava kartonske embalaže v maso za izdelovanje papirja...)	x	x	x

5. Tudi potrošnja je lahko sestavljena iz več prvin. Prosim, označite, katere spodaj navedene aktivnosti so, po vašem mnenju, logistika in katere niso.

Opis aktivnosti	To je logistično opravilo.	To ni logistično opravilo.	Ne vem.
TURISTOVO POTOVANJE			
- Turist vozi avtomobil.	x	x	x
- Turist uživa ob pogledu na pokrajino skozi okno avtomobila.	x	x	x
PREHRANJEVANJE INVALIDA			
- Negovalka pripelje invalida k mizi..	x	x	x
- Negovalka daje invalidu hrano v usta (ga pita).	x	x	x
- Invalid žveči hrano.	x	x	x

6. Navedli bomo nekaj primerov aktivnosti v živi in neživi naravi. Označite, katere so po vašem mnenju logistične dejavnosti in katere to niso.

Opis dejavnosti	To je logistična dejavnost.	To ni logistična dejavnost.	Ne vem.
Fant se vozi po mestu brez pravega cilja.	x	x	x
Dedek je nekje pustil dežnik, ne da bi se tega zavedal.	x	x	x
Lastovica prinaša v kljunu bilke za svoje gnezdo.	x	x	x
Lastovica vgrajuje bilke v svoje gnezdo.	x	x	x
Veverica hrani lešnike v svojem brlogu.	x	x	x
Živali hodijo proti napajališču.	x	x	x
Lev počiva v senci.	x	x	x
Čebela nosi cvetni prah v panj.	x	x	x
Breza trosi semena v svojo okolico.	x	x	x
Reka odnaša zemljo v dolino.	x	x	x
Oblak nosi vulkanski prah daleč proč od kraja izbruha.	x	x	x

7. Vaš **spol**: M- moški, Ž - ženski

8. Vrsta visokošolske/višješolske **izobrazbe**: a) promet/pomorstvo/logistika b) drugo

9. **Delovni položaj**: a) vodstveno delo b) izvršilno delo

10. Delovna doba: _____ let

11. **Prometna panoga** zaposlitve (izpolni anketar):

_____

Izjava

Anton Orač potrjujem s svojo častjo in s svojim podpisom zagotavljam, da:

- Je predložena diplomska naloga rezultat izključno mojega lastnega raziskovalnega dela;
- Sem poskrbel, da so dela in mnenja drugih avtorjev oz. avtoric, ki jih uporabljam v diplomski nalogi, navedena oz. citirana v skladu z navodili Fakultete za *pomorstvo in promet* Univerze v *Ljubljani*;
- Sem poskrbel, da so vsa dela in mnenja drugih avtorjev oz. avtoric navedena v seznamu virov, ki je sestavni del diplomske naloge in je zapisan v skladu z navodili Fakultete za *pomorstvo in promet* Univerze v *Ljubljani*;
- Sem pridobil vsa dovoljenja za uporabo podatkov SV in avtorskih del, ki so v celoti prenesena v diplomsko nalogo, in sem to tudi jasno zapisal v diplomski nalogi;
- Se zavedam, da je plagiatorstvo kaznivo po zakonu (*Zakon o avtorskih in sorodnih pravicah, Uradni list RS št. 21/95*), prekršek pa podleže tudi ukrepom Fakultete za *pomorstvo in promet* Univerze v *Ljubljani* v skladu z njenimi pravili;
- Se zavedam posledic, ki jih dokazano plagiatorstvo lahko predstavlja za predloženo diplomsko nalogo in za moj status na Fakulteti za *pomorstvo in promet* Univerze v *Ljubljani*;
- Je diplomska naloga jezikovno korektna in da je delo jezikovno pregledala Tadeja Pečkaj.